2018 Årsrapport

Godkendt på ordinær generalforsamling den 28. maj 2019

Som dirigent:

Jacob Sparre Christiansen

skanderborg
forsyningsvirksomhed a/s

Indhold

Forord 3

Ledelsesberetning 5
Oplysninger om selskabet 5
Hoved- og nøgletal 5
Usædvanlige forhold, som har påvirket årsregnskabet 6
Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold 6

Strategi 2022 8

Selskabets kerneopgave 10
Levering af drikkevand og afledning af spildevand 12
Anlægsarbejde 17
Innovative vandløsninger i AquaGlobe 18
Det skete i AquaGlobe 20

Kundeinddragelse 24

Samarbejde med erhvervslivet 26

Klimatilpasningsprojekter 28

Udvikling og innovation 32

Strategiske samarbejder 36

Samarbejde mellem Kommunen og Forsyningen 39

Bestyrelse og medarbejdere 40

Risici og lovmæssige forhold 42
Begivenheder efter balancedagen 42
Forventet udvikling 42

Fremtiden 43

Ledelsespåtegning 45

Den uafhængige revisors revisionspåtegning 46

Årsregnskab 1. januar – 31. december 48
Resultatopgørelse 48
Balance 49
Egenkapitalopgørelsen 51
Pengestrømsopgørelse 51
Noter 52

Foroord

Vi tænker længere

Det langsigtede fokus er en del af Skanderborg Forsynings DNA. Vi tænker længere og arbejder strategisk og fokuseret med vores styrkepositioner. Det har vi gjort længe, og det er den primære årsag til, at vi er nået så langt, som vi er, siden vi tilbage i 2010 blev selskabsetableret.

Selskabets tredje bestyrelse tiltrådte i januar 2018. I denne årsrapport beskriver vi bestyrelsens første år. Bestyrelsen har i 2018 fortsat den strategiske udvikling med at fastlægge nye strategiske ambitioner, der bygger oven på tidligere strategiers landvindinger.

Ambitionerne er store i Skanderborg Forsyning. Det er helt naturligt, når vi tænker længere og ser mulighederne. Vi vil ikke lukke os om os selv. Ambitionerne tager alle afsæt i vores ønske om at skabe gode lokale løsninger i værdifulde fællesskaber for og med kunder og sammen med vores partnere i AquaGlobe.

Set i et verdensmålsperspektiv kan det bidrage til, at vi skaber en bedre verden gennem partnerskabet. Med AquaGlobe er der nye muligheder for at bidrage til den fortsatte udvikling af vandområdet i 'Water Valley', hvor vi får mere ud af mindre ved at anvende ny viden og teknologi til at udvikle state-of-the-art løsninger med vand. Vi vurderer, at Skanderborg med virksomhederne og Forsyningen har en helt naturlig rolle at spille i den videre udvikling af vandområdet.

Vand er vigtigt i Skanderborg – for naturen, i dagligdagen, for rekreative oplevelser og for virksomhederne. Vores kundepanel er et element, der skal udfoldes i den nuværende strategiperiode, og som kan vise sig at blive et stort aktiv for Forsyningen og AquaGlobe.

Der er mange muligheder forude. Med bestyrelsens strategi vil vi holde fokus på at gøre en markant forskel og opbygge en god og spændende arbejdsplads, der skaber stolthed blandt medarbejdere, kunder, ejere og Aqua-Globe-partnerskabet.

Martin Frausing Poulsen
Bestyrelsesformand

Jens F. Bastrup
Adm. Dir.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Ledelsesberetning

Oplysninger om selskabet

Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S
Døjsøvej 1, 8660 Skanderborg

Telefon: 87 93 93 93
Hjemmeside: www.skanderborgforsyning.dk
E-mail: service@skanderborgforsyning.dk

CVR-nr.: 32 66 69 06
Stiftet: 1. januar 2010
Hjemstedskommune: Skanderborg
Regnskabsår: 1. januar – 31. december

Bestyrelse
Martin Frausing Poulsen, formand
Søren Nielsen, næstformand
Birte M. Andersen
Kurt Myhlert Olsen
Palle Langkjær, forbrugervalgt
Benny Nielsen, forbrugervalgt
Jakob Højer Andersen, medarbejdervalgt
Birthe Dall, medarbejdervalgt
Bengt Fromholt-Iversen, medarbejdervalgt

Direktion
Jens F. Bastrup

Revision
Ernst & Young
Godkendt
Revisionspartnerselskab
Værkmestergade 25
Postboks 330
8100 Aarhus C

Hoved- og nøgletal

Hovedtal, t. kr.	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsætning	122.819	126.312	114.526	103.497	98.457
Bruttoresultat	100.446	99.812	88.242	76.996	37.148
Resultat af ordinær primær drift	39.473	43.567	31.048	27.086	27.876
Resultat af finansielle poster	-779	-558	-312	-310	-112
Årets resultat	**39.296**	**37.322**	**23.629**	**21.056**	**18.437**
Anlægsaktiver	1.684.705	1.823.621	1.593.855	1.458.895	1.431.594
Omsætningsaktiver	48.911	34.710	50.253	102.665	83.292
Aktiver i alt (balancesum)	**1.733.616**	**1.858.331**	**1.644.108**	**1.561.560**	**1.514.886**
Investering i anlægsaktiver	-71.380	-84.063	-93.703	-64.597	59.016
Egenkapital	**1.557.379**	**1.514.859**	**1.432.887**	**1.409.258**	**1.388.202**
Hensatte forpligtelser	83.842	268.015	132.525	84.178	54.620
Langfristede gældsforpligtelser	66.426	56.643	21.542	33.621	43.530
Kortfristede gældsforpligtelser	25.969	18.813	57.154	34.503	28.534
Nøgletal i %					
Overskudsgrad	32,9 %	34,6 %	25,8 %	26,2 %	25,8 %
Bruttomargin	81,8 %	79,0 %	77,0 %	74,4 %	37,7 %
Soliditetsgrad	89,8 %	81,5 %	87,2 %	90,2 %	91,6 %
Egenkapitalforrentning	2,6 %	2,5 %	1,7 %	1,5 %	1,3 %
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	49	48	45	41	36

Hoved- og nøgletal for 2017 og 2018 er reguleret for særlige poster vedrørende udskudt skat og den hertil relaterede opkrævningsret, der fremgår af årsrapportens note 2.

Der henvises til definitioner og begreber under anvendt regnskabspraksis.

Usædvanlige forhold, som har påvirket årsregnskabet

Højesteret har i domme af den 8. november 2018 i to pilotsager afgjort, at de myndighedsfastsatte standardpriser kan anvendes som de skattemæssige indgangsværdier på vandselskabers anlægsaktiver. Hermed blev Skattestyrelsens (tidligere SKAT) hidtidige praksis, hvor Skattestyrelsen har fastsat vandselskabers skattemæssige indgangsværdier på anlægsaktiver ud fra en tillempet DCF-model, underkendt.

Afgørelserne i Højesteret er det endelige punktum i et langstrakt forløb, hvor Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S og branchen har ført sager mod Skattestyrelsen i Landsskatteretten, Landsretten og Højesteret.

På baggrund af de klare og entydige domme i Højesteret mangler nu alene realitetsbehandling af selskabets skattemæssige indgangsværdier og historiske selvangivelser. Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S har kunnet opgøre selskabets skattemæssige konsekvenser efter afgørelserne i Højesteret uden betydelig usikkerhed, selvom selskabets historiske selvangivelser endnu ikke er realitetsbehandlet af Skattestyrelsen.

I årsregnskabet for 2018 er skatten således opgjort med udgangspunkt i de myndighedsfastsatte standardpriser som skattemæssige indgangsværdier på selskabets anlægsaktiver.

Da der er stor forskel på de myndighedsfastsatte standardpriser og værdierne iht. Skattestyrelsens tillempede DCF-model, er de skattemæssige indgangsværdier øget betydeligt. Det har medført, at udskudt skat er reduceret, og at en eventuel tidligere betalt selskabsskat vil blive tilbagebetalt.

På baggrund heraf er den udskudte skat og den tilsvarende opkrævningsret, der blev indregnet i årsregnskabet for 2017, tilbageført. Posterne blev indregnet i årsregnskabet for 2017 på baggrund af bedste viden på dette tidspunkt, baseret på at Skattestyrelsen havde fået medhold i både Landsskatteretten og Landsretten.

Tilbageførsel af udskudt skat og den tilsvarende opkrævningsret er ændrede regnskabsmæssige skøn, hvorfor tilbageførslerne er sket ved indregning i resultatopgørelsen. Som følge heraf er opkrævningsretten på 163.513 t.kr. tilbageført i "nettoomsætning", mens udskudt skat på 163.513 t.kr. er tilbageført i "skat af årets resultat".

Derudover er der indregnet et tilgodehavende på 3.224 t.kr., som er tidligere betalt selskabsskat inkl. renter, som vil blive tilbagebetalt.

Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S er med afgørelserne i Højesteret fortsat skattepligtige men har en betydelig forbedret skattebase, baseret på de historiske anlægsaktiver. Sandsynligheden for, at Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S i fremtiden vil realisere et skattemæssigt overskud, og dermed en skattebetaling, er reduceret betydeligt, dog under forudsætning af, at Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S fortsat er underlagt hvile-i-sig-selv-princippet, hvor indtægter og udgifter skal balancere.

Der henvises til note 2 i årsregnskabet.

Der har derudover ikke været usædvanlige forhold i regnskabsåret.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Årets resultat for 2018 udgør et overskud efter skat på 42,5 mio. kr. mod 82,0 mio. kr. i 2017.

Nettoomsætningen i 2018 udgør 122,8 mio. kr. før tilbageførsel af særlige poster vedrørende opkrævningsret til udskudt skat jf. note 2, hvor til der henvises. Årets nettoomsætning er øget med 7,4 mio. kr. i forhold til sidste år, når sidste års nettoomsætning reguleres for indtægtsførsel af historisk regulatorisk overdækning på 10,9 mio. kr.

Årets afskrivninger er øget med 3,2 mio. kr. i forhold til sidste år primært som følge af investeringer i distributionsnettet. Årets omkostninger ekskl. afskrivninger er faldet med 2,6 mio. kr. Faldet kan henføres til regulering af hensættelser.

Selskabet er underlagt årsregnskabslovens regler såvel som et "hvile i sig selv princip", hvor indtægter over tid skal dække omkostninger til drift og investeringer for at drive vand- og spildevandsforsyning. Forsyningssekretariatet har fastsat en økonomisk ramme for vandforsyningen og spildevandsforsyningen i Skanderborg Forsyning. Vandforsyningen har en 2-årig økonomisk ramme for årene 2017-2018, imens spildevandforsyningen har en 4-årige økonomisk ramme for årene 2018-2021.

Årets investeringer blev i alt på 74,1 mio. kr. Heraf udgjorde investeringer i spildevandsforsyning 67,5 mio. kr., hvor de største investeringer vedrører byggemodninger og separering i forbindelse med gennemførsel af klimaprojekter. Årets investeringer på Vand blev i alt på 6,6 mio. kr.

Udviklingen i antal indbyggere, antal kunder og vandtab 2010-2018.

	2018	2010
Antal indbyggere i Skanderborg Kommune	**61.160**	**57.260**
Antal kunder på spildevand	**19.102**	**17.901**
Antal kunder på drikkevand	**6.298**	**5.997**
Vandtab i %, drikkevand	**6,5 %**	**9,97 %**

Strategi 2022

I den seneste bestyrelsesperiode har Skanderborg Forsyning arbejdet med en vision og fire Must Win Battles. Denne struktur er fortsat i den nye bestyrelsesperiode og med få justeringer er strategien den samme. På en strategidag i juni vurderede bestyrelsen, at Forsyningens Must Win Battle om at gå 'fra Forsyning til Servicevirksomhed' er nået og burde erstattes med 'Værdifulde fællesskaber'.

Det nye Must Win Battle skal styrke den gode arbejdsplads og samarbejdet med kunderne. Visionen er stadig at være Danmarks mest moderne vandselskab.
Strategien frem mod 2022 har tolv strategiske ambitioner, der går igen i de fire Must Win Battles og på tværs af de otte strategispor i Skanderborg Kommunes ejerpolitik for Forsyningen.

Verdensmål i Forsyningen

Verdensmål har været del af Skanderborg Forsyning, siden før de blev vedtaget. Daværende bestyrelsesformand Henrik Müller og daværende Miljøminister Kirsten Brosbøl udgav i marts 2015 en kronik om, hvordan FNs bæredygtighedsmål kunne blive implementeret i Forsyningen. Siden da har arbejdet stået på med at implementere målene, så de kommer helt ind i ledelsessystemer og beslutningsgange.

I 2017 valgte partnerne i AquaGlobe, at partnerskabet også skulle målrettes verdensmålene – særligt mål 6 om adgang til rent vand og sanitet for alle og mål 17 om partnerskaber for at nå målene. Men også andre relevante mål som f.eks. mål 11 om bæredygtige lokalsamfund og mål 13 om klimatilpasning.

I den nye bestyrelsesperiode er dette arbejde blevet intensiveret. FNs verdensmål er et gennemgående tema for både Forsyningen og AquaGlobe. Arbejdet har således tre spor.

De tre spor illustrerer, hvordan Forsyningen arbejder med FNs verdensmål. Der er tale om bidrag som arbejdsplads, som aktør i lokalsamfundet og som partnerskab med globalt sigte. Hver af de tre spor har forskelligt men beslægtet fokus, hvad angår verdensmål. Dertil kommer, at Forsyningen er i gang med at bevæge sig fra de enkelte mål og ned mod delmål og indikatorer i de 17 verdensmål.

> **Byrådet ønsker, at Skanderborg Forsyning støtter op om FN's Verdensmål, herunder initiering af tiltag i forhold til Mål 6 om sikring af adgang til og bæredygtig forvaltning af vand og sanitet, samt Mål 13 om modvirkning og begrænsning af skader fra klimaforandringer,**
> Skanderborg Kommunes ejerpolitik for Skanderborg Forsyning, Byrådets vision.

Dette sker f.eks. i regi af forsyningens certificering i IS014001 (Miljøledelse), hvor der arbejdes med at konkretisere udvalgte delmål fra FNs verdensmål, så de bliver tænkt helt ind i beslutningsgangene. Det handler særligt om SDG 6 og SDG 9.

- SDG 9 om industri, innovation og infrastruktur, hvor delmål 4 stræber mod at opgradere infrastrukturen for at gøre dem mere bæredygtige og bedre til at udnytte ressourcerne effektivt. Her arbejder forsyningen målrettet med at nedbringe sin CO_2 udledning.

- SDG 6 om rent vand og sanitet, hvor delmål 3 stræber mod at halvere andelen af ubehandlet spildevand og væsentligt øge genanvendelse og sikker genbrug. Her arbejder forsyningen målrettet med at reducere overløb af urenset spildevand til naturen.

FORSYNINGEN

LOKALOMRÅDET

VERDEN

Selskabets kerneopgave

Kerneopgave for Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S er:

Indvinding, produktion og distribution af drikkevand samt transport, rensning og afledning af spildevand herunder drift og vedligehold samt anlægsarbejde og rådgivning. Supplerende serviceydelser med udvikling, demonstration og formidling af innovative vandløsninger.

ISO-certificering

Skanderborg Forsyning efterlever ISO14001 (Miljøledelse) og ISO9001 (Kvalitetsledelse) og ISO22000 (Fødevaresikkerhed). Det er en del af Forsyningens professionalisering og en sikring af, at Forsyningen tager hensyn til miljøet og vandkvalitet for vores kunder. Der er udført ekstern audit af DNV-GL og Forsyningen opfylder kravene for alle ISOer.

I juni 2018 blev den nye standard for ISO22000 (også kendt som ISO22000:2018) godkendt og udgivet. Skanderborg Forsyning har som målsætning at blive certificeret efter den nye standard ultimo 2019.

I virksomheden arbejder vi på, at strategisk asset management skal blive en del af Forsyningens ledelsessystem. På sigt ønsker vi også her at opnå ISO-certificering med det formål yderligere at styrke denne kultur i organisationen.

Afledning af spildevand og levering af drikkevand

Skanderborg Forsyning leverer drikkevand til cirka en tredjedel af Skanderborg Kommune forbrugere (resten varetages af private vandværker) og håndterer spildevand fra alle kommunens godt 61.000 indbyggere samt virksomheder.

SPILDEVAND

6
RENSEANLÆG

19.102
KUNDER

1.145 km
SPILDEVANDSLEDNINGER

85
OVERLØBSVÆRKER

5,2 mio. m³
SPILDEVAND OM ÅRET

151
PUMPESTATIONER

70 %
AF KOMMUNEN ER SEPARATKLOAKERET

0,48 kWh/m³
ENERGI PÅ RENSEANLÆG

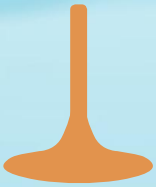

53
AFLØBSSTOP

Et godt vandmiljø og et sikkert søbad

I 2018 afsluttede vi projekt Sikkert Søbad med en konklusion om, at badevandet i Skanderborg Sø er af god kvalitet.

Vi påbegyndte også etableringen af Densadeg XRC, som skal reducere fosforudledningen til Svane Sø med 90 % som afslutning på genopretningen af søen. Også årets afsluttede og eksisterende klimaprojekter og separatkloakering, der adskiller spildevand og regnvand, vil bidrage til at sikre borgerne mod oversvømmelser, skabe rekreative muligheder og et forbedret vandmiljø.

DRIKKEVAND

5
VANDVÆRKER

Adgang til rent vand for alle

Skanderborg Forsyning har leveret 99,99 % forsyningssikkerhed, svarende til, at den gennemsnitlige forbruger har været uden vand i 11,6 minutter i 2018. Og vandet har været uden bakteriologiske overtrædelser eller kogepåbud. Forsyningens udviklingsprojekter om intelligent styring af vandforsyningen er blevet integreret i driften.

Det er resultater, der er afspejlet i en kundetilfredshed på 5,5 ud af 7

6.298
KUNDER

6
MÅLESTATIONER

6.070 m³
MAX. UDPUMPET M3/DØGN

270 km
DRIKKEVANDSLEDNINGER

9
TRYKFORØGERE

2.640 m³
MIN. UDPUMPET M3/DØGN

1,07mio. m³
DRIKKEVAND OM ÅRET

19
BORINGER

34
ANTAL BRUD

6,5%
VANDTAB

11,6 min.
GENNEMSNITLIG NEDETID

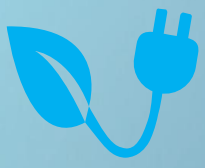

99,99 %
FORSYNINGSSIKKERHED

0
BAKTERIOLOGISKE OVERSKRIDELSER ELLER KOGEPÅBUD

0,62 kWh/m³
ENERGI PÅ VAND

Kunder og takster

I benchmarkingen fra Forsyningssekretariatet ligger Skanderborg Forsyning i front blandt de mest effektive Forsyninger på spildevand. På vandforsyning ligger virksomheden lige bag de mest effektive vandforsyninger, hvilket udmønter sig i et mindre individuelt effektiviseringskrav udover det faste 2 %.

I Skanderborg ligger taksterne lavere end landsgennemsnittet. Ifølge DANVA betalte en familie med et årligt forbrug på 170 m³ vand i 2018 gennemsnitligt 6,16 øre pr. liter inkl. moms og afgifter. Som familiekunde i Skanderborg er prisen 6,01 øre pr liter.

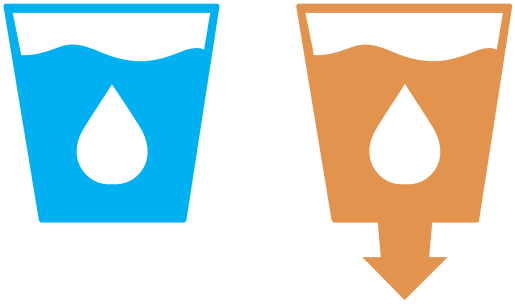

Kunderne mener

Igen i 2018 udførte Forsyningen en kundetilfredshedsundersøgelse. For fremadrettet at kunne bruge resultaterne i benchmark- sammenhæng var 2018-målingen ændret lidt i form af en ny skala, en tilpasset spørgeramme og en ny målingsmetode.

Undersøgelsen viste, at størstedelen af kunderne værdsætter en sikker drikkevandsforsyning i fremtiden, og at de er villige til at betale for det. Samtidig er lave og stabile takster også vigtigt for størstedelen af kunderne.

- Den samlede kundetilfredshed er 5,5 på en 7-punktsskala.
- Der er stor tilfredshed med driftssikkerheden og kommunikation omkring driftsforstyrrelser.
- Fra 2017 til 2018 er kendskabet til AquaGlobe blandt kunderne gået fra 15 % til 35 %.
- Den samlede opfattelse af Skanderborg Forsyning som innovativ er på 4,9 på en 7-punktsskala.

Vi er opmærksomme på, at kunderne har et lavt kendskab til Forsyningens ydelser og ønsker at blive orienteret bedre om, hvad de selv kan gøre f.eks. i forhold til bæredygtighed og miljø.

80 %
KUNDETILFREDSHED

70 %
MENER, AT SKANDERBORG FORSYNING ER INNOVATIV

35 %
KENDER AQUAGLOBE

Overblik over CO_2-udledning

Som miljøvirksomhed er det centralt at kende vores eget fodspor for at kunne minimere det. Derfor har Skanderborg Forsyning kortlagt virksomhedens teoretiske CO_2-udledning i forbindelse med drift af renseanlæg og vandværker i 2017 og 2018. Kortlægningen er et vigtigt redskab til at arbejde strategisk med vores fokus på en ambitiøs miljøindsats og i sidste ende opnå CO_2-neutral drift ved at sætte ind de rigtige steder. Det giver Forsyningen grundlag for at træffe bedre beslutninger under hensyn til både økonomi og miljø.

Forsyningen har reduceret sit CO_2 udslip med 6,8 % på et år, eller det der svarer til, at vi har udledt 261 tons mindre CO_2 i 2018 end i 2017. CO_2 er én form for gas, der skaber global opvarmning, men mange andre gasser har lignende eller værre effekter. F.eks. metan og lattergas udledes typisk fra forskellige kilder i en Forsyning og omregnes til CO_2-ækvivalenter.

Kilder	CO_2-ækvivalenter i tons
Renseanlæg	3162,43
Vandværk	393,64
Samlet	**3556,07**

6,8 %
MINDRE CO2 FRA 2017 TIL 2018

261 tons
MINDRE CO2 FRA 2017 TIL 2018

CAT

Anlægsarbejde

Skanderborg Forsynings ingeniører udfører Forsyningens kerneopgaver, hvad angår anlæg og byggemodning, sanering, klimatilpasning og separatkloakering. Det er med til at styrke kvaliteten i vores arbejde, det øger Forsyningens muligheder for dialog med byggemodnere, og det fremtidssikrer vores ledningsnet og anlæg.

Byggemodning

Skanderborg Kommune er vokset fra 60.402 indbyggere i 2017 til 61.160 indbyggere i 2018. Fra 2017 til 2018 er forsyningens omkostninger til byggemodninger steget fra 22,3 mio. kr. til 29,6 mio. kr.

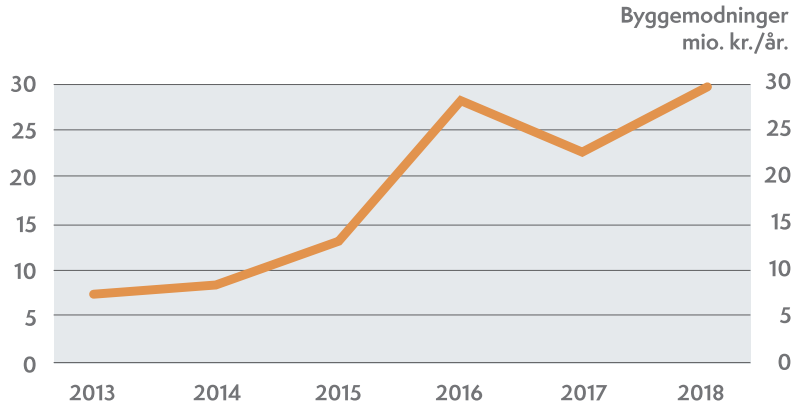

Sanering og separatkloakering

I 2018 har Skanderborg Forsyning udført omfattende strategisk TV af ledningsnettet. Ved at filme kloakledningerne får vi indsigt i tilstanden af ledningsnettet og kan sætte målrettet ind med prioriteret sanering. Der er separatkloakeret i dele af Hørning, Skanderborg og Ry – og der er projekteret separatkloakering og ledning fra Voerladegaard til Skanderborg.

CA. 70 %

AF KOMMUNEN ER SEPARATKLOAKERET

Innovative vandløsninger i AquaGlobe

Ultimo 2017 flyttede Forsyningens medarbejdere ind i den nye AquaGlobe-bygning. I 2018 har forsyningens medarbejdere etableret sig, og de nye rammer har løftet samarbejdet internt og med partnere, og det har styrket arbejdet med besøg udefra.

I 2018 er 5 nye partnere blevet del af AquaGlobe, der nu tæller 15 organisationer. De nye partnere er SUEZ, Siemens, Eksportforeningen, Silhorko og EnviDan.

> *Vi træder ind som partner i AquaGlobe, fordi vi ser tydelige gevinster for alle i et tæt samarbejde mellem vand- og spildevandsaktører i regionen, og at vi sammen skaber et innovationscenter med teknologidemonstration og vidensdeling. Sammen er vi sikre på, at vi kan levere nye løsninger til sektoren på højeste niveau ved at holde fokus på bæredygtige udviklingsprincipper,*
> *Per Krøyer Kristensen, CEO for SUEZ i Danmark.*

> *Mange mennesker kender os fra andre områder. Vi vil gerne vise, at vi er en central spiller på vandteknologi. Derfor skal vi demonstrere, hvad vi kan med digitalisering i hele vandets kredsløb og samtidig udvikle området sammen med mange af de virksomheder, vi allerede har kontakt til. Vi bruger hinanden, lærer af hinanden og sammen når vi meget længere,*
> *Morten Jakobsen, salgsdirektør i Siemens.*

AVK · kamstrup · GRUNDFOS · STJERNHOLM · powel · DANOVA · FRONTMATEC · TEKNOLOGISK INSTITUT · Eltronic DATA INTELLIGENCE · Bring ideas to life VIA University College · suez · SIEMENS · DANISH WATER TECHNOLOGY GROUP · SILHORKO REN VANDBEHANDLING · EnviDan

I 2018 blev der arbejde med udvikling og implementering af tre centrale koncepter i partnerskabet.

- Demo sites
- Water Visits
- Test & Prototyping.

I 2018 genbesøgte tidligere og nye partnerne i AquaGlobe den lagte strategi, og de satte retning for arbejdet med fire Must Win Battles.

1) Verdensklasse teknologi
2) Demo-sites
3) Stærk kommunikationsplatform
4) Værdifulde partnerskaber

I oktober blev AquaGlobe nævnt som top 3 blandt lignende initiativer i artiklen 'Water Technology Proving Ground' i Europa af Water-World Magazine sammen med hollandske Vittens og engelske United Utilities Lab. Samarbejde og åbenhed med internationalt fokus vil være med til at videreudvikle Aquaglobe.

Strategidag med partnerne i AquaGlobe 29. maj 2018.

Det skete i AquaGlobe i 2018

Partner indvielse af AquaGlobe

Den 12. januar 2018 var der indvielse for partnerne i AquaGlobe.

Danmark er kendt i hele verden for vores store viden og teknologi på vand – og vores eksport er stigende. Det skyldes bl.a. et tæt samarbejde mellem de danske forsyninger, teknologivirksomheder og uddannelse sinstitutioner. Det skal vi fortsætte med, og det skal udbygges – både i Danmark og resten af verden. Her mener vi, at AquaGlobe kan gøre en forskel, sagde Per Trøjbo, Senior Vice President i Kamstrup.

Grand Opening af AquaGlobe

Den 2. marts 2018 inviterede Forsyningen branchen indenfor til key notes af Mads Nipper (CEO i Grundfos), Karsten Dybvad (CEO i DI) og Philipp Schröder (professor ved AU).

Vi har et fælles ønske om, at ordrerne vil komme til virksomhederne og eksporten stige. Jeg er overbevist om, at AquaGlobe vil bidrage til det, sagde adm. direktør i Dansk Industri, Karsten Dybvad.

"Vi tror på det store forretningspotentiale. Vi tror på at Danmark kan bidrage med nogle løsninger, som vi kan skalere i meget videre udstrækning. Men vi tror også på, at de partnerskaber, der kan finde deres hjem et sted som det her, de kan også finde nogle løsninger, som vi slet ikke har tænkt på i dag, sagde CEO i Grundfos, Mads Nipper.

Besøg af miljøministeriet til 'Vandvision – 3 år efter'

Den 7. maj 2018 mødtes den danske vandbranche i AquaGlobe for at få nye ideer på bordet til at øge eksporten, skabe flere jobs og bidrage til at løse den globale vandkrise.

Vandvision 2025 accelerer udviklingen af vandteknologi til gavn for Danmark og verden. De systemer, der udvikles i vandselskaberne i samarbejde med rådgivere, producenter og forskere sikrer danske kunder højtydende, effektive vandforsyninger. De private partnere markedsmodner løsningerne til eksport, så de enestående danske metoder og modeller kan komme resten af verdens befolkning til gavn. Når branchen mødes i Skanderborg, er det fordi, AquaGlobe er et godt eksempel på det arbejde. Det er et initiativ, som har mange virksomhedspartnere, som laver innovationsprojekter med et professionelt set up for udenlandske besøg. Og det gør Skanderborg Forsyning mere effektiv, *sagde Carl-Emil Larsen, direktør i DANVA.*

Besøg fra Udenrigsministeriets Trade Council

Den 13. juni 2018 var AquaGlobe vært, da Udenrigsministeriet, Eksportforeningen og DAKOFA inviterede 20 eksportrådgivere fra danske ambassader indenfor. Der var deltagere fra USA, Indonesien, Spanien, Bangladesh, Polen, Ukraine, Sydkorea, Japan, Belgien, Forenede Arabiske Emirater, Indien, Tyrkiet, Tyskland, Thailand, Kina, Kroatien, Canada, Sverige, Sydafrika, Brasilien og Kenya.

Det er vigtigt, at AquaGlobe, som centrum for vandbranchen, ligger tæt på virksomhederne. AquaGlobe giver en fantastisk mulighed for vores handelsmedarbejdere fra hele verdenen til at blive opdateret på de danske vand-innovationer. Vi kommer til at arbejde tættere sammen i årene, der kommer, *siger Peter Mygind Rasmussen, teamleder for Udenrigsministeriets Global Industry Team.*

Vores interesse er at hjælpe virksomheder til at eksportere. Derfor er vi glade for, at vi sammen har kunnet samle så mange virksomheder med eksportambitioner – og matche dem med branchekollegaer og eksportrådgivere fra deres strategiske markeder. Vi ser et stort potentiale i AquaGlobe i forhold til at samle og fremvise kompetencer og derved styrke eksport af dansk vandteknologi og skabe arbejdspladser, *sagde Morten Lauridsen, Danish Water Technology Group.*

Folkeåbning af AquaGlobe

Den 24. august 2018 inviterede vi til Folkelig åbning af AquaGlobe. Cirka 500 deltagere mødte op til en dag med leg og læring om og med vand og for at være medskabere på vores udeareal. 300 idéer blev tegnet, skrevet og formet på den kundeinddragende workshop.

I AVK ser vi AquaGlobe som en måde at give tilbage til lokalsamfundet – vi giver en oplevelse og en indsigt i hvad vandforsyning og vandteknologi kan. Skanderborg får en bedre forsyning med alt det den giver og samtidigt får vi mulighed for at vise vores produkter frem. De produkter der normalt ligger 1,5 meter under jorden, *siger Morten Sæderup, Direktør i AVK.*

Besøg af den Amerikanske Ambassadør, Carla Sands

Den 21. september 2018 besøgte den amerikanske ambassadør Carla Sands AquaGlobe for at tale om vandteknologi og det amerikanske marked.

I am pleased to have this opportunity to visit beautiful Skanderborg today and to learn about AquaGlobe and the many outstanding Danish water-tech companies doing business here. I enjoyed discussing how these companies are investing in the U.S. market, creating American jobs and leveraging cutting-edge technologies to the benefit of both Denmark and the United States, *udtalte ambassadør Carla Sands.*

Det er af stor betydning for eksport af dansk vandteknologi, at vi i Danmark har et udstillingsvindue, hvor vi kan fremvise teknologi og vandløsninger i real life. Vi ser frem til, at AquaGlobe kommer til at være et 'Silicon Valley' for vand i Østjylland, *siger Per Trøjbo, Senior Vice President i Kamstrup.*

Med AquaGlobe har Skanderborg mulighed for at skabe endnu flere arbejdspladser i vandvirksomhederne, der smitter af på f.eks. service, turisme og IT. Samtidig kan vi skabe gode lokale vandløsninger som kommer borgerne til gode, og som viser hele verden, at vi kan realisere visionen bag verdensmålene, *sagde daværende borgmester i Skanderborg, Jørgen Gaarde.*

Besøg af Forsynings-, Energi- og Klimaminister Lars Chr. Lilleholt

Den 19. november 2018 besøgte minister Lars Chr. Lilleholt AquaGlobe med bestyrelsesmedlem Birte M. Andersen. Kamstrup dannede rammen om et dialogmøde om rammevilkår med AquaGlobe-partnere og DI VAND. Arrangementet sluttede med borgermøde om vandteknologi.

Jeg er rigtig glad for at besøge Østjylland, der huser mange toneangivende forsyninger og virksomheder på vandteknologi, og som går under navnet 'Water Valley' – dansk vandteknologis svar på Silicon Valley i Californien. Det skaber arbejdspladser, eksport og lokal udvikling, og bidrager til at løse centrale vand- og klimaudfordringer i verden – og nå FNs verdensmål. Det er en dansk styrkeposition med enormt potentiale, som jeg glæder mig til at bakke op om, sagde Lars Chr. Lilleholt, Minister for Energi, Forsyning og Klima.

Niveauet for tilknyttet aktivitet i Vandsektorloven er for lavt. Og det er ærgerligt. For ved at hæve loftet ville forsyningerne kunne få mere kompensation for innovations- og udviklingsprojekter samt demonstrationsaktivitet. Det ville være en gevinst for både forbrugere og virksomheder – og det ville støtte op om de vandteknologiske virksomheder og dermed vækst og arbejdspladser, sagde direktør i Skanderborg Forsyning, Jens F. Bastrup.

Den store interesse fra både vores partnere, kunder og de lokale borgere viser, at bæredygtighed har betydning. Vi kan være stolte af, at Danmark er et foregangsland for bæredygtig teknologi – det øger vores konkurrenceevne, og det bidrager til, at vi kan gøre en forskel i lande, hvor der er mangel på rent vand. For at bevare Danmarks rolle som foregangsland vil jeg opfordre til, at vi fortsætter med et tæt samarbejde og investering i digitalisering af forsyningssektoren, siger Kim Lehmann, CEO i Kamstrup.

Værdifulde fælleskaber er en af virksomhedens fire must win battles. Den folkelige åbning af AquaGlobe med ca. 500 deltagere var et levende bevis på, at kunderne ønsker at være medskabere af lokale løsninger.

Kundeinddragelse

Skanderborg Forsyning er i kontakt med kunder og forbrugere i Skanderborg området på mange måder. Det være sig gennem regningen, på hjemmesiden, via kundeservice over telefonen eller ansigt-til-ansigt, samt gennem events i byerne eller på Døjsøvej. Herunder følger et udpluk.

Dato	Aktivitet	Beskrivelse
22. mar.	Vandets Dag	Tema om Spildevand og opstart for kundepanel
25. apr.	Forskningens Døgn	Tema om Big Data – Smart Cities
17. maj	Temamøde	Tema om Drikkevand og rundvisning på vandværk
24. aug.	Folkelig åbning af AquaGlobe	Leg og læring om og med vand, Kundeinddragende workshop ca. 500 deltagere
2. nov.	Sort Nat	Forsyningen bød på vanddrinks, quiz og dialog om forsyningens arbejde hos Jyske Bank
19. nov.	Besøg Kamstrup	Møde med Forsynings-, Energi- og Klimaminister på Kamstrup. Rundvisning på Kamstrups produktion

Kundepanel

Forsyningens kundeundersøgelse fra 2017 viste, at hver tredje kunde ønskede at være involveret i Forsyningens udvikling. I 2018 etablerede vi et kundepanel med 300 personer, der skal bringe Forsyningen tættere på forbrugerne og skabe større åbenhed og dialog.

Kundeundersøgelsen fra 2018 viser, at flere kunder stadig ikke kender deres Forsyning eller til deres muligheder. I 2019 vil forsyningen derfor have fokus på proaktiv kommunikation og endnu mere inddragelse af kunderne – bl.a. gennem kundepanelet.

300 DELTAGERE I KUNDEPANEL, 2018

500 DELTAGERE

300 IDEER

60 SKITSER

Den folkelige åbning af AquaGlobe

24. august 2018 inviterede Forsyningen til Folkefest og indvielse af AquaGlobe. Mere end 500 deltagere i alle aldre mødte op og fremkom med ca. 300 gode ideer og 60 skitse-forslag til ønsker for området mellem AquaGlobe, hundeskoven og Dyrehaven ned til Svane Sø. Der var stort fokus på at kombinere vand som både et legende og lærende element. I 2019 vil Forsyningen sammen med Kommunen integrere de mange ideer i det videre arbejde med udeområdet og ansøge om fondsmidler til realisering af et areal med vand som omdrejningspunkt.

Institutioner, skoler og uddannelser

I 2018 har Forsyningen haft mange besøg af børn og unge, der gerne vil vide mere om vand. Særligt daginstitutioner og skoler i gåafstand fra Døjsøvej har været flittige besøgende. Der er også blevet opstartet samarbejdsprojekter med Skanderborg Gymnasium om undervisningsforløb i fagene matematik, kemi, naturgeografi og samfundsfag. Sporet omkring uddannelser og børn og unge vil også være i fokus i 2019.

5.024
BESØGENDE I 2018

Foreningslivet

2018 har budt på stor interesse fra foreningslivet i Skanderborg. Flere foreninger og organiserede grupper i kommunen har fået en rundvisning i huset og på renseanlægget. Det gælder f.eks. Ældresagen, Lions Club og Rotary.

Åben skurvogn

Skanderborg Forsyning arbejder på projekter over hele kommunen, f.eks. i forbindelse med klimatilpasnings- og saneringsprojekter. For at åbne op for dialog med kunderne i de områder vi arbejder i, holder vi åben skurvogn, hvor vi fortæller om hvilken indflydelse projekterne har på de enkelte kunders hverdag.

Story Mapping

Alle projekter om klimatilpasning, innovation, sanering eller byggemodning bliver formidlet på en online story mapping platform. Det er planen at kunderne kan bruge denne platform til at holde sig orienteret om projekter, som de er særligt interesserede i. I 2018 er platformen blevet etableret med alle igangværende og afsluttede projekter, og i 2019 vil vi fokusere markedsføringsindsatsen på platformen.

Samarbejde med erhvervslivet

'Water Valley' i Skanderborg

Skanderborg Kommune har en unik styrkeposition på vandteknologi, som centrum i den østjyske 'Water Valley'. 15-20 % af de private arbejdspladser i kommunen ligger i de virksomheder, der arbejder med vandteknologi, særligt producenter som AVK, Kamstrup, Silhorko-Eurowater og rådgivende ingeniører. Det er også et erhvervssegment, der kan vokse i takt med, at verdensmarkedet for vandteknologi øges. En stor del af disse virksomheder er partnere i AquaGlobe.

I 2018 har Forsyningen vurderet, at deltagelse i en formel klynge vil give en god ramme for at samarbejde med erhvervslivet – både lokalt og blandt partnerne i AquaGlobe. Det er der blevet arbejde på i 2018, og det fortsætter i 2019.

En del af erhvervsfremmereformen var et større fokus på hele økosystemet fra forskning, iværksættere, Start Ups og SMVer til innovation, helhedsorienterede løsninger og eksport. Skanderborg Forsyning har i 2018 vurderet muligheder for, hvordan forsyningen kan bidrage til den dagsorden på vandområdet og tænker synergier til tilknyttede områder for forsyningen.

Klynger og erhvervsfremme

I foråret 2018 lavede regeringen en reform af erhvervsfremmesystemet. Det blev justeret til et kommunalt og et nationalt niveau, klyngerne skulle være behovsorienteret fra virksomhederne og de skulle afspejle de danske styrkepositioner, f.eks. vandteknologi.

Danmarks Erhvervsfremme-bestyrelse blev nedsat i efteråret, men der er ikke meldt rammer ud for, hvad der ønskes af en klynge – udover hvad det fremgår af den politiske aftale.

Forsyningen forventer klarhed ultimo 2019 eller primo 2020.

Konferencer og erhvervsturisme

I 2018 blev der således skudt et samarbejde i gang mellem VisitSkanderborg og Skanderborg Forsyning om at bruge AquaGlobe og demonstrations sites til at tiltrække konferencer og erhvervsturister til kommunen.

Der blev arrangeret en fortælleaften, der klædte VisitSkanderborgs korps af guider på til at fortælle om vandteknologi og binde det sammen med de mere traditionelle fortællinger om Skanderborg Slot, Festivalen, Himmelbjerget og Istidens gletscherlandskab.

Jeg tror, at det kan give mange gæster fra store dele af verden. Det vil kunne øge omsætningen på hoteller og restauranter, men det vil også smitte af på forretninger, attraktioner og kulturinstitutioner, så det kan vi kun glæde os til. Vi har jo møde- og kursusturisme i forvejen i Skanderborg Kommune, men det her åbner for nogle helt nye perspektiver. AquaGlobe kan blive en driver på technical visits, og jeg ser nogle gode muligheder, også i konferenceperspektiv, *siger Marianne Purup, turistchef i VisitSkanderborg.*

Tinbæksøen er et eksempel på værdiskabende samarbejde. Projektet gav samtidig en besparelse på 2,3 mio. kr. ift. budgettet på grund af synergier, der også har stor rekreativ værdi.

Klimatilpasningsprojekter

Klimatilpasningsprojekter sikrer kunderne mod oversvømmelser ved at lede vandet væk fra de udsatte områder. I flere af projekterne tilføjes desuden rekreative elementer til områderne. Det giver en merværdi for vores kunder, det skaber bedre naturområder, og det sikrer mod oversvømmelser.

Skanderborg Kommune er én af de kommuner, der for alvor har taget hul på at lave klimatilpasningsprojekter. Skanderborg Forsyning har i 2013-2014 indgået aftaler om gennemførsel af 12 klimatilpasningsprojekter med Skanderborg Kommune til en samlet budgetteret anlægsinvestering på 109,3 mio. kr.

Skanderborg Forsyning og Skanderborg Kommune har anvendt medfinansieringsordningen. Ved at bruge medfinansieringen er der muligheder for at bevare regnvandet over jorden og bruge det til at skabe attraktive og klimatilpassede byrum i mange af kommunens byer f.eks. Låsby, Ry, Skanderborg, Galten og Skovby. Sammenlignet med traditionelle metoder har projekterne opnået en besparelse på ca. 72 % af omkostningerne.

Kort over igangværende og fremtidige klimaprojekter i Skanderborg Kommune.

Klimaprojekter	Status	Budget	Traditionelt budget	Besparelse i %
Vestergade, Skanderborg	Afsluttet	3,8	21,5	82 %
Siimvej, Ry	Afsluttet	1,0	4,6	78 %
Galten Midt	Afsluttet	3,3	5,8	43 %
Låsby, 3. etape	Afsluttet	6,5	23,4	72 %
Galten Nord	Afsluttet	5,3	11,6	54 %
Tinbæksøen	Afsluttet	7,1	21,4	67 %
Låsby, 4. etape	Anlægsfase	7,0	8,8	20 %
Højvangens Torv	Anlægsfase	4,8	34,8	86 %
Tippethøj, Ry	Anlægsfase	1,8	5,6	68 %
Skanderupbækken	Projektering	38,6	88,0	56 %
Pressalit, Ry	Ikke påbegyndt	6,1	26,7	77 %
Agnetevej, Ry	Projektering	24,0	141,8	83 %
I alt		**109,3**	**394,0**	**72 %**

> *Det er en fornøjelse at gå på arbejde og være med til at lave klimaprojekter. I hovedtræk tænker vi i rekreative løsninger, hvor vi tilkobler de tekniske løsninger. Det er rigtig spændende at lave oversvømmelsesmodellerne og se anlæggene blive til virkelighed til gavn for kunderne i Skanderborg Kommune,*
> *Jesper Brix Kjelgaard på Fagleder, Projekt & Udvikling.*

Tinbæksøen

SKANDERBORG KOMMUNE

Regnvandsbassiner bliver til aktive oplevelsesrum

2.000

BORGERE I LÅSBY BESKYTTES MOD ØDELÆGGENDE REGNMÆNGDER

→ Et mindre klimasikringsprojekt og et enormt borgerinddragelsesforløb bliver til Låsby Søpark for motionister og voldsom regn.

Julenat 2013 ramtes Låsby af så voldsom regn, at det lokale plejehjem blev oversvømmet af 5,5 mio. l. vand. Låsby ligger nemlig så lavt, at alt vand fra oplandet opsamles i byen under skybrud. I Skanderborg Kommune håndteres hændelser som denne med optimisme, og **et omfangsrigt borgerinddragelsesforløb har resulteret i 900 idéer til, hvordan det udsatte område kan klimasikres.** Ud fra et ønske om at skabe et område, hvor borgerne kan have et aktivt liv, samtidig med at byen bindes sammen via vand, er der i dag anlagt en søpark med regnvandsbassiner, som kan rumme de voldsomme regnmængder. Søparken og bassinerne, som er anlagt på en gammel erhvervsgrund, er udformet som naturligt udseende søer med et permanent vandspejl. Her håndteres alt det vand, som løber mod Låsby fra de 250 hektar omkringliggende marker. Således beskytter søparken de godt 2.000 borgere i Låsby mod stigende vandmængder.

Låsby Søpark er et storstilet eksempel på en meget succesfuld og værdifuld borgerinvolvering. Det, som først handlede om at skabe en sø til afledning af regnvand, er blevet til et lokalt hotspot for motionister og områdets beboere i al almindelighed. Områdejningspunktet for Låsby Søpark er liv og aktivitet. Der er etableret **legeplads, skateområde, beachvolleybane og træningsudstyr til CrossGym, ligesom der også praktiseres yoga** i parken.

FN'S VERDENSMÅL

Med den integrerede tilgang til vandforvaltning er der i projektet fokus på hele vandets cyklus – fra regn i oplandet over opsamling i og omkring byen til positiv anvendelse i rekreative miljøer.

Låsby Søpark bidrager til at nedbringe konsekvenserne af lokal ekstremregn, som tidligere har været en stor udfordring med helbredsmæssige og økonomiske gener.

I kraft af sit design styrker Låsby Søpark modstandsevnen og tilpasningsevnen i forhold til klimarelaterede risici og naturkatastrofer lokalt.

"DE TRE STORE KLIMASØER PÅ DEN GAMLE ERHVERVSGRUND MIDT I LÅSBY HAR SKABT MASSER AF LIV OG AKTIVITET I BYEN. KLIMASIKRING GIVER MERVÆRDI MED CROSSGYM OG EN HELT NY IDENTITET."

Jørgen Gaarde
Borgmester, Skanderborg Kommune

Klimatilpasning og motion går hånd i hånd i Låsby Søpark, som tiltrækker yogapraktiserende såvel som crosstittere.

60 GRØN AREALANVENDELSE OG REKREATIVITET

SKANDERBORG KOMMUNE

Vejen der opsamler og opbevarer regnvand

↑18

HEKTAR OMRÅDE SIKRES MOD OVERSVØMMELSE AF PERMAVEJEN

→ I Galten har Skanderborg Kommune anlagt en permavej, der lader regnvand sive igennem, og som opbevarer det i et bassinområde, der samtidig fungerer som park.

På Permavejen i Galten er klimasikring sammentænkt med behovet for et brugbart byrum for byens borgere. **Vejen er lavet af permeabelt asfalt. Det vil sige, at i tilfælde af regn løber vandet igennem asfalten frem for at skabe oversvømmelse.** Vejen er indrettet med en membran, der skaber et bassin under vejen, hvilket sørger for, at det muligvis kontaminerede vand ikke forurener grundvandet. Samtidig gør bassinet det muligt at håndtere en mængde overfladevand svarende til en 100-årshændelse.

Regnvandet bliver således opbevaret og gradvist ledt ud i det traditionelle regnvandssystem, når der igen er plads. **Bassinet indgår som en integreret del af byrummet med rekreative faciliteter såsom skatepark, tennisbaner, amfiteater og opholdsområder.** Vejen sikrer Galten midtbys boliger og butikker mod tilstrømning af regnvand fra et opland på 18 hektar, samtidig med at det rekreative område i sidste ende gør kommunen til et bedre sted for borgerne at bo.

FN'S VERDENSMÅL

Membranen under vejen, der leder regn- og spildevand til midlertidig opbevaring, sikrer grundvandet i området fra at blive kontamineret af overløb fra eksempelvis kloakker.

Permavejen i Galten er en integreret tilgang til vandforvaltning, der ud over at håndtere vandmængder på asfalt styrker byens bæredygtighed og mindsker økonomiske tab som følge af oversvømmelser.

Projektet tilpasser byen til klimaændringer og gør byen mere modstandsdygtig over for voldsomme regnskyl, samtidig med at det rekreative område forbedrer levestandarden for byens borgere.

"DENNE TYPE VEJ GIVER OS EN UNIK MULIGHED FOR AT HÅNDTERE EKSTREMREGN I ET BYMILJØ, UDEN AT DET EGENTLIG BEMÆRKES. ET BASSIN RENSER TILMED REGNVANDET, FØR DET UDLEDES. SÅ VEJEN ER OGSÅ EN GEVINST FOR MILJØET."

Jørgen Gaarde
Borgmester, Skanderborg Kommune

Permavejen lader regnvandet sive igennem og opfanger det i en membran, der fungerer som et regnvandsbassin under vejen.

74 KLIMASIKREDE BYRUM

To af landets bedste klimaprojekter

Sustainia og Realdania udpegede i 2018 Kommunens og Forsyningens to klimaprojekter Låsby Søpark og Permavejen i Galten til deres Klima100-publikation. En publikation, der samler de 100 bedste klimaprojekter på tværs af Danmarks 98 kommuner, og som er et inspirationskatalog for andre lande på dansk og engelsk. Skanderborg Forsyning blev desuden fremhævet indirekte gennem anerkendelse af Region Midtjyllands klima-koordineringsprojekt Coast to Coast Climate Challenge. Her deltager Forsyningen med formidling gennem AquaGlobe og som deltager i et projekt om klimasikring af Gudenåen på tværs af kommunegrænser.

Sikre skoleveje og attraktive områder i Skovby

Skanderborg Forsyning og Skanderborg Kommune har skabt et nyt område ved Skovby kaldet Tinbæksøen. Før projektet ville kraftige skybrud oversvømme en gangtunnel, som skolebørn benyttede, og disse var nødsaget til at krydse en svært trafikeret vej. Med projektet er der nu skabt en klimaløsning, der sikrer skolevejen og som leder overfladevand til et nyt og spændende naturområde med regnvandssøer, der både skaber sammenhæng til byen og til det øvrige landskab med stisystemer

Tilpasning af Skanderupbækken til ekstremregn

Det er nødvendigt at klimatilpasse Skanderupbækken, fordi Skanderborg får flere og kraftigere skybrud, der truer med oversvømmelser. Forsyningen og Kommunen planlægger derfor at adskille spildevand og regnvand i to separate rørsystemer på udvalgte strækninger i oplandet til Skanderupbækken.

Kunderne inddrages gennem workshops, hvor deres input til, hvordan områderne kan udformes i fremtiden, tages videre til en dialoggruppe. Dialoggruppen består af to personer fra det kommunal-politiske udvalg og repræsentanter fra andre berørte parter såsom skoler, grundejerforeninger m.m. Første møde med kundeinddragelse var den 6. december 2018 på Fælleden med ca. 100 fremmødte.

Udvikling og innovation

Samarbejde om erhvervsPhD

I 3 år har Skanderborg Forsyning delt en erhvervsPhD med VIA University College og Aalborg Universitet. I 2018 afsluttede Inês Lousinha Breda sin forskning og vandt Grundfos prisen på Dansk Vandkonference. Ph.d.-projektet hedder Biostimulation of prokaryotic communities in drinking water biofilters og handler om, hvordan man kan stimulere effektiviteten og kapaciteten af de mikroorganismer, der sørger for drikkevandsrensning i vandværksfiltrene.

De foreløbige resultater kan betyde store besparelser på energiforbrug, vandtab og driftsomkostninger gennem kortere indkørselsperioder for nyt filtermateriale og længere perioder mellem rensning af filtrene med tilbageskyld. De kan også få betydning for filtrenes størrelse og antal.

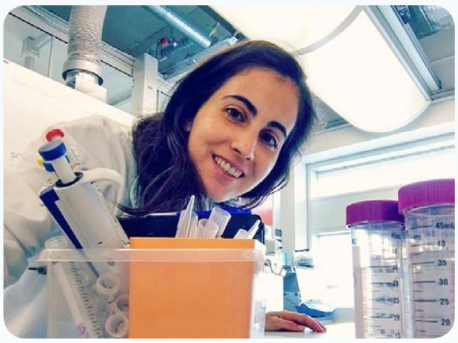

> ***Nye intelligente løsninger skal løse morgendagens udfordringer. Dem kan vi som Forsyning udvikle i et tæt samarbejde med universiteter og private aktører. Det vil underbygge den fortsatte, positive udvikling for eksporten af dansk vandteknologi. Jeg forventer, at Inês' forskningsresultater vil blive et godt eksempel herpå. At have tilknyttet Inês gennem erhvervs-Ph.D.-projektet har givet os et innovativt løft – der er store perspektiver i den værdi hendes forskning vil tilføre os,*** *Jens F. Bastrup, direktør i Skanderborg Forsyning*

Røde brandhaner og Internet of Things

AVK har sammen med Skanderborg Forsyning udviklet, testet og installeret en accelerationssensor i brandhanens dæksel, der registrerer bevægelser og sender en notifikation til Forsyningen, som kan holde overblik over brandhanerne og informere beredskabet eller kommunen, når der er utilsigtet brug.

> ***Den intelligente brandhane fortæller os, hvornår der tappes vand fra brandhanerne. Det er vigtig viden, når vi – Forsyningen – skal sikre, at vandkvaliteten er i top, og der ikke er uvedkommende, som ulovligt tapper vand fra brandhanerne. Den kan også på flere måder være en vigtig hjælp til brandvæsenet, når det brænder på,*** *siger Direktør i Skanderborg Forsyning, Jens F. Bastrup.*

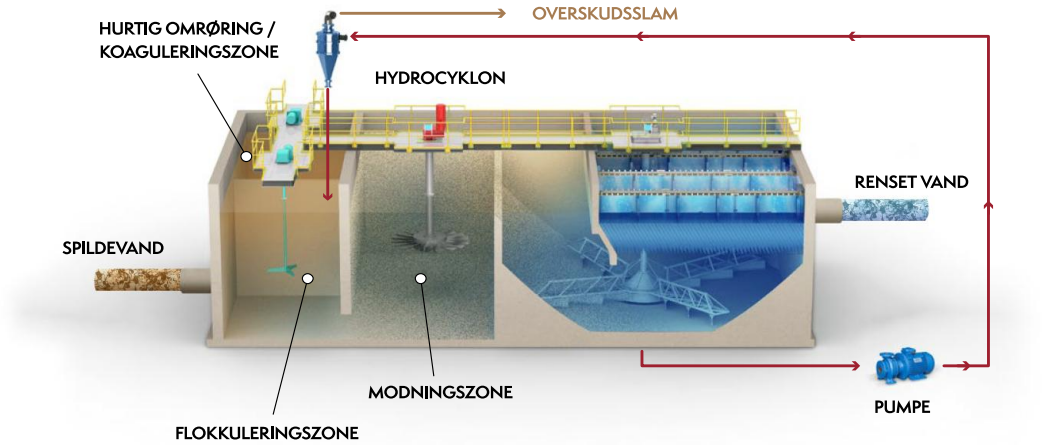

Fjernelse af fosfor med Densadeg XRC

I 2018 blev etableringen af Densadeg XRC myndighedsgodkendt. Densadeg XRC fjerner fosfor og organiske stoffer fra spildevandsoverløb, så der ender 90 % mindre fosfor i Svane Sø hvert år. Installationen i Skanderborg er bygget med to linjer, der dækker et område på 15x10 meter. Den kan håndtere og behandle regnvandsoverløb på op til 1.500 m³/time.

Densadeg XRC skal også fungere som efterpolering af spildevandet fra den primære rensningslinje i renseanlægget. Det betyder, at Forsyningen også i fremtiden vil kunne overholde de store krav til fjernelse af fosfor, og at forsyningen vil opnå højere energieffektivitet, når Densadeg XRC erstatter de eksisterende sandfiltre og gør styringen mere intelligent ved at forkorte afstanden mellem måling og dosering af kemi. Når Densadeg XRC forventes at være driftsklar i ultimo 2019, vil den være den første i verden af sin slags. Demonstrationen af Densadeg XRC vil ske på AquaGlobe ultimo 2019.

> *I SUEZ er vi meget glade for aftalen om at installere Densadeg XRC i Skanderborg. Skanderborg bliver vores første reference i verden, og derfor forventer vi at der kommer mange kunder til for at besøge anlægget og se, hvordan det fungerer i praksis. Det vil gøre en stor forskel for os på det nordiske marked", siger Per Krøyer Kristensen, direktør for SUEZ i Danmark og fortsætter: "Derudover er vi meget glade for at bidrage til Skanderborg og AquaGlobe med en state-of-the-art løsning, der vil gøre en stor forskel for miljøet, energiforbruget og i sidste ende FNs verdensmål.*

Store energibesparelser på Hørning renseanlæg

Skanderborg Forsyning har sammen med Stjernholm A/S udskiftet diffuser på Hørning renseanlæg. I 2018 har det sparet 28 % af det samlede energiforbrug på værket.

> ***Beluftningen i procestanken er én af de helt store energi-slugere på et renseanlæg. Ofte anvendes ca. 60 % af anlæggets samlede energiforbrug på beluftning. Optimering af beluftningsprocessen er derfor også et meget centralt indsatsområde, når vi arbejder med energibesparelser,*** *siger Jens Munk-Poulsen, Fagleder for renseanlægget hos Skanderborg Forsyning.*

Ved at erstatte rørbeluftere med membran-plader har Forsyningen opnået en bedre fordeling og styring af ilten. Det betyder større iltoptagelse i spildevandet, der giver bedre livsbetingelser for bakterierne, og så betyder det, at Forsyningen kan opnå den samme biologiske proces med mindre luft – og mindre energiforbrug.

28 %

ENERGIBESPARELSE PÅ HØRNING RENSEANLÆG

CHAIN – Smart Water Networks

Med støtte fra Innovationsfonden påbegyndte Skanderborg Forsyning i 2018 CHAIN – Smart Water Networks sammen med Kamstrup, Alexandra Instituttet, EnviDan, Aarhus Vand og DHI. CHAIN projektet baserer sig på et tidligere fondsstøttet innovationsprojekt, som Forsyningen stod bag sammen med Kamstrup, DHI og EnviDan. Det nye projekt skal udvikle et samlet netværk af sensorer, hydrauliske modeller, pumper, ventiler og kunstig intelligens, som arbejder sammen og selv kan optimere sig. Dette netværk vil blive testet i Aarhus Vand og Skanderborg Forsyning. Det færdige koncept skal være opbygget, så det kan overføres til andre vandforsyninger og stadig kan optimere på kvalitet og energiforbrug.

CHAIN vil sikre forsyningssikkerhed, forbedre energieffektivitet, reducere vandtab, forbedre pumpedrift, styrke vandkvalitet og minimere påvirkning af grundvandsressourcen og recipienter. Det vil også betyde god asset management med længere levetid for pumperne og mere energieffektiv drift.

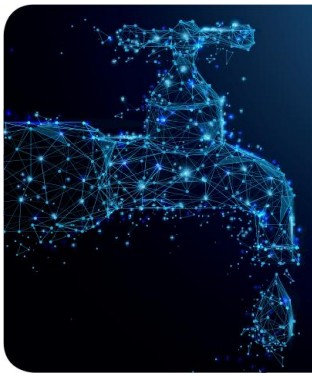

CHAIN er en overbygning og udvidelse af en smartere måde at drive vandforsyning på. Det forventes at give både besparelser på energi og en høj drikkevandskvalitet, da robotten skal være med til at producere og distribuere den nødvendige mængde til rette tid. På den måde bruges mindre energi, og den producerede vandmængde kommer hurtigere frem til forbrugeren med overvågning af kvaliteten undervejs, *udtaler Karin Larsen, fagleder på vand i Skanderborg Forsyning.*

Sikkert Søbad giver trygt badevand

I 2018 afsluttede Forsyningen innovationsprojektet Sikkert Søbad sammen med Teknologisk Institut, Kilian Water, Stjernholm A/S, Amphi-Bac og Aalborg Universitet. Projektet undersøgte overløb af urenset spildevand fra kloaker til Skanderborg Sø ved kraftige regnskyl, samt hvordan det påvirker badevandskvaliteten. MUDP-fonden har støttet projektet med 2,375 mio. kr.

Konklusionen blev, at badevandet i Skanderborg Sø er af rigtig god kvalitet.

Projektet har være omtalt i internationale tidsskrifter og kommunikeret på internationale konferencer af projekt-partnerne.

> ***Vi har taget prøver rigtig mange steder i søen og lavet modeller for bakteriers bevægelse i søen for at udtage prøverne, hvor risikoen skulle være størst. Derfor har det været overraskende at konstatere, at Skanderborg Sø overalt er utrolig ren, når det kommer til mængden af colibakterier. I samtlige prøver er kravet til højeste badevandskvalitet opfyldt med meget stor margin. Når spildevandet ikke udgør problemet, så bliver varsling og kontrol af algerne vigtigt for et sikkert søbad,*** *fortæller Stig Jonassen, projektledende ingeniør i Skanderborg Forsyning.*

Strategiske samarbejder

Vandsamarbejdet
Forsyningen deltager også i Vandsamarbejdet i Skanderborg Kommune, hvor Forsyningen er del af Vandrådets bestyrelse og desuden i Vandsamarbejde Skanderborg Nord i kraft af vandværket i Herskind. I 2018 er der blevet udviklet et grundlag for at danne en ny forening om vandsamarbejde mellem vandværkerne i kommunen.

Vandrådet har i 2018 været i god dialog med byrådspolitikere om vandsamarbejdet.

I 2018 har Skanderborg Forsyning bistået de private vandværker i kommunen med administrative ydelser for ca. 90 t.kr.

Politiker topmøde 4. juni 2018
AquaGlobe lagde hus til politiker topmøde om klimatilpasning med temaet Vandløb, sileregn og monsterregn. Knap 80 politikere fra hele regionen deltog.

C2C CC

C2C CC står for Coast to Coast Climate Challenge og er et 6-årigt klimatilpasningsprojekt, der løber fra 1. januar 2017 til 31. december 2022. Projektet støttes af LIFE-programmet med ca. 52 mio. kr. og har et samlet budget på ca. 90 mio. kr. I samarbejde med 30 partnere vil Region Midtjylland skabe en klimarobust region ved at levere følgende:

- en fælles langsigtet strategi
- kommunale klimatilpasningsplaner med koordinerede analyser og aktiviteter
- identificere og forbedre ressourcer og kapacitet blandt kunder, kommuner, forsyningsselskaber og virksomheder i vandbranchen.

Projektet gennemføres via 24 delprojekter og tværgående aktiviteter. Skanderborg Forsyning spiller en rolle i projektet i kraft af klimasikring af Gudenåen og AquaGlobe som formidlingsfyrtårn i samarbejde med Klimatoriet i Lemvig for det samlede C2C CC projekt. AquaGlobe har derigennem opnået EU støtte for 1,8 mio. kr.

Ved paneldebatten, hvor Skanderborg Forsyning deltog sammen med repræsentanter fra den England, Italien og Singapore blev det klart, at forsyningernes rolle og udfordringer ift. implementeringen af ny teknologi er nogle af de samme på tværs af størrelser og landegrænser. Fra venstre ses Jens F. Bastrup (SKF), Andrea Gallina (Acqua Novara), Ghislain Junavon (Anglian Water), NG Jiawei (PUB), Trine B. Stoltenborg (SKF).

SWAN netværket

I 2018 blev Forsyningen medlem af SWAN, der står for Smart Water Networks Forum, og som er den førende globale hub for den databaserede vandsektor. Som medlem af SWAN har Forsyningen adgang til viden og erfaringer fra nogle af de etablerede og mest innovative og ambitiøse aktører på verdensplan.

SWAN har oprettet European Water Utility Alliance, hvilket giver Forsyningen gode mulighed for at samarbejde med andre forsyninger om at udvikle endnu bedre løsninger, der kan effektivisere driften og prioritere investeringerne. Netværket kan derved styrke Skanderborg Forsynings igangværende arbejde med digital omstilling. SWAN forventes også at være aktiv på den internationale verdenskongres for vand, IWA 2020 i København, hvor der forventes mere end 10.000 deltagere.

CAT
323D L
CAT

Samarbejde mellem Kommunen og Forsyningen

Forsyningen bidrager til udviklingen af Skanderborg Kommune gennem kernedriften med høj forsyningssikkerhed af vand og håndtering af spildevand på en måde, der er i overensstemmelse med Skanderborgs mål for bl.a. vandmiljø. Forsyningen bidrager også til byudvikling, erhvervsvenlighed og turisme såvel som bæredygtighed og verdensmål. Forsyningens klimatilpasningsprojekter er også en del af kommunens strategier for attraktive boligområder.

Gennem saneringer og byggemodninger gør Skanderborg Forsyning det muligt at udvikle eksisterende byer og udvide dem til nye områder – enten til boliger eller til erhverv.

Med ejderpolitikken fra 2017 blev samarbejdet mellem Forsyningen og Kommunen tydeliggjort, og det aktive ejerskab en realitet.

Bestyrelsen i Skanderborg Forsyning.

Bestyrelse og medarbejdere

2018 markerede det første år i en ny bestyrelsesperiode og med en ny og udvidet bestyrelse.

Både kommunalvalget og forbrugervalget med 11 stærke profiler betød nye ansigter i bestyrelsen – men også gengangere. Tidligere næstformand Martin Frausing Poulsen blev ny formand og Palle Langkjær og Kurt Myhlert er fortsat videre i den nye bestyrelse. Medarbejderne valgte i 2018, at de vil være fuldt repræsenteret i bestyrelsen. Derfor indgår der i 2018 tre medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer og to forbrugervalgte medlemmer, da generalforsamlingen valgte at udpege den ene forbrugervalgte.

Bestyrelsen fik i begyndelsen af 2018 en introduktion til bestyrelsesarbejdet og til Skanderborg Forsynings specifikke forhold. Desuden har bestyrelsen gennemgået Kodeks for god selskabsledelse og udført en selvevaluering efter første års arbejde.

Bestyrelsen har desuden lagt virksomhedens strategi for bestyrelsesperioden. Det er en justeret udgave af den tidligere strategi, hvor den væsent ligste ændring er større fokus på lokalt værdiskabende fællesskab og FNs verdensmål.

Medlemmer af bestyrelsen:

- Martin Frausing Poulsen (formand, generalforsamlingsudpeget)
- Søren Nielsen (næstformand, generalforsamlingsudpeget)
- Birte M. Andersen (generalforsamlingsudpeget)
- Kurt Myhlert Olsen (generalforsamlingsudpeget)
- Palle Langkjær (forbrugervalgt og generalforsamlingsudpeget)
- Benny Nielsen (forbrugervalgt)
- Jakob Højer Andersen (medarbejdervalgt)
- Birthe Dall (medarbejdervalgt)
- Bengt Fromholt-Iversen (medarbejdervalgt)

Ledelse og medarbejdere

Skanderborg Forsynings adm. direktør Jens F. Bastrup blev i 2018 stemt ind i DANVAs bestyrelse og genudpeget til Dansk Industris specialudvalg for vand. Dermed er Forsyningen godt repræsenteret i vigtige nationale Vandfora.

En godt sammentømret ledelse med stærke kompetencer er en forudsætning for succes, når virksomheden skal navigere i et landskab under konstant forandring. Derfor har virksomheden i 2018 igangsat et lederudviklingsforløb. Forløbet skal skabe generel kompetenceudvikling af chefer og fag- og teamledere foruden udvikling af den samlede ledelse. Målet er en mere proaktiv ledelse, og bedre ledelse med større effektivitet og medarbejdertilfredshed.

Ved udgangen af 2018 står ledelsen nu med en række værktøjer og et videns- og samarbejdsgrundlag, som gør dem i stand til at lede Forsyningen på et sundt og sikkert grundlag. Forløbet fortsætter i 2019 med nye ledere på holdet.

Skanderborg Forsynings medarbejderskare består af en bred vifte af uddannelsesmæssige baggrunde, jobfunktioner og en god aldersspredning. Desuden inddrages kunder, partnere og ejere i stor stil i projektarbejde.
På den baggrund stræber medarbejderne efter at skabe helhedsorienterede løsninger med langsigtet perspektiv og værdiskabelse for flere.

49
ÅRSVÆRK

7 år
ANCIENNITET

44 år
GENNEMSNITSALDER

0
ARBEJDSULYKKER

4,4 af 5
MEDARBEJDERTILFREDSHED

KØNSFORDELING

37 % KVINDER **63 %** MÆND

7
STUDERENDE OG PRAKTIKANTER

Risici og lovmæssige forhold

Særlige risici

Generelle risici
Selskabets væsentligste driftsrisici er knyttet til lovgrundlaget omkring vand- og spildevandsforsyninger – herunder i særlig grad kravene inden for miljø og forsyningssikkerhed. Forbrugerne i Skanderborg Kommune skal altid have rent vand til lave priser. Det har vi fokus på i Skanderborg Forsyning. Vi sikrer kvalitet ved at leve op til standarderne i Dokumenteret Drikkevandssikkerhed (DDS). Vi er certificeret i ISO 22000 (Fødevaresikkerhed), ISO 9001 (Kvalitetsledelse) og ISO 14001 (Miljøledelse).

Vi arbejder videre mod flere ISO-certificeringer og yderligere professionalisering.

Finansielle risici
Selskabet er som følge af sin soliditet og sit finansielle beredskab kun begrænset eksponeret over for ændringer i renteniveauet.

Skanderborg Forsyning er velkonsolideret med en soliditetsgrad på 89,8 % og en egenkapital pr. 31. december 2018 på 1.557 mio. kr.

Strategiske risici

Projekter
Skanderborg Forsyning har igangsat en lang række større klimaprojekter sammen med Skanderborg Kommune. Kompleksiteten i disse projekter er anderledes i forhold til traditionelle anlægsprojekter, da mange af projekterne skal løses ved at håndtere regnvand på overfladen og i samspil med et bredere interessentgrundlag.

Begivenheder efter balancedagen
Der er ikke efter balancedagen indtruffet begivenheder af væsentlig betydning for virksomhedens finansielle stilling.

Forventet udvikling
I de kommende år forventer vi, at væksten vil stige yderligere. Med ambitionerne for Den Intelligente Vandby, Asset Management og AquaGlobe og den stadigt stigende interesse fra branchen og erhvervslivet vil forventningerne ligeledes forhøjes.

Selskabet forventer en omsætning i 2019 på 120 – 140 mio. kr. og et resultat efter skat i størrelsesordenen 35 – 40 mio. kr.

I lighed med tidligere år er usikkerhederne især knyttet til størrelsen af tilslutningsbidrag samt afskrivninger på nedtagne anlægsaktiver.

Med udgangspunkt i Den Danske Vandvision 2015 og FNs verdensmål er der sat overordnet politisk retning for AquaGlobe. Fremtiden ser lys ud. Vi har fundet en model, der kombinerer øget eksport af dansk vandteknologi, vand og sanitet til verdens befolkning og brede innovative partnerskaber med tiltag, der gavner forbrugere og kunder i forsyningsområdet såvel som lokalsamfundet generelt.

Med dette udgangspunkt vil Skanderborg Forsyning gøre AquaGlobe til et kraftcenter for dansk vandteknologi – et innovations-, demonstrations- og besøgscenter, centralt placeret tæt på nogle af Danmarks førende vandteknologivirksomheder. Strategiske samarbejder vil styrkes i fremtiden og dermed realisere potentialer i et helhedsorienteret perspektiv.

Fremtiden

De ansatte medarbejdere og ledere er fundamentet når Skanderborg Forsyning skal fortsætte den positive udvikling af organisationen. Derfor skal Forsyningens medarbejdere fortsat dygtiggøre sig fagligt, i relationer, kommunikativt og ledelsesmæssigt. Det er et strategisk fokus, som afspejles i både Must Win Battles, mål og leverancer i strategiperioden.

Samarbejde med partnerne via AquaGlobe og Forsyningens kunder vil være to strategisk vigtige retninger for virksomhedens fortsatte udvikling af bredt funderede og værdiskabende vandløsninger de kommende år.

Der er sat store helhedsorienterede og højteknologiske projekter i søen. I 2016-2019 blev det besluttet at gennemføre omfattende strukturplaner. De vil blive planlagt i 2019-2020 og realiseret i 2020-2022. Det er planer, som vil åbne nye muligheder for Forsyningen ved at skabe intelligente, bæredygtige og miljørigtige løsninger på vores anlæg – og derigennem skabe værdi for vores kunder og samarbejdspartnere. De planer skal realiseres i projekter, der giver stor lokal værdi, der kan inspirere andre ude i verden, og som kan demonstreres med partnerne i AquaGlobe.

I det næste år kommer Skanderborg Forsyning til at se frem mod IWAs verdenskongres for vand. Mere end 10.000 vandprofessionelle fra hele verden vil strømme til København i oktober 2020. Skanderborg Forsyning ser verdenskongressen som en god mulighed for at lave tiltag, der skaber opmærksomhed om Skanderborg og får en del af deltagere til også at lægge vejen forbi Østjylland. På den måde er verdenskongressen et eksempel på den rolle Skanderborg Forsyning og AquaGlobe kan spille i fremtiden: at tiltrække opmærksomhed og samle folk med interesse for vand, at udvikle og demonstrere vandteknologiske løsninger og gavne driften, miljøet, erhvervslivet og i sidste ende verden med fokus på bæredygtig håndtering af vand og spildevand.

Smart liveable cities er kodeordet for IWA konferencen. Det stemmer godt overens med Skanderborg Forsynings arbejde med at være Danmarks mest moderne forsyningsselskab.

Forsyningen går nu videre med de planer, der skal sikre en mere miljøvenlig spildevandsbehandling for hele kommunen og udnytte mulighederne for energiproduktion. Vi er nu på vej mod et styrket bidrag til forbrugerne, naturværdierne i Skanderborg Kommune og kommunens ambitioner om FNs verdensmål. Det er en fremtidssikring af bæredygtig spildevandsbehandling i Skanderborg i samspil med kommunens guldæg AquaGlobe, *udtaler bestyrelsesformand Martin Frausing Poulsen.*

DK
AG 89 26

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og for selskabets finansielle stilling.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Skanderborg, den 30. april 2019
Direktion:

Jens F. Bastrup

Bestyrelse:

Martin Frausing Poulsen
Bestyrelsesformand

Søren Christian Nielsen
Næstformand

Birte Margrethe Andersen

Kurt Myhlert Olsen

Palle Langkjær
Forbrugervalgt

Benny Plesner Nielsen
Forbrugervalgt

Jakob Højer Andersen
Medarbejdervalgt

Birthe Dall
Medarbejdervalgt

Bengt Fromholt-Iversen
Medarbejdervalgt

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S

Konklusion
Vi har revideret årsregnskabet for Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion
Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligerekrav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed
Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav.

Fremhævelse af forhold i regnskabet
Vi henleder opmærksomheden på note 2 om særlige poster. Noten beskriver de ændringer, der i 2018 er sket til regnskabsmæssige skøn for opgørelse af udskudt skat vedrørende anlægsaktiver og den deraf afledte opkrævningsret, som følge af dommen i Højesteret af 8. november 2018 vedrørende vandselskabers skattemæssige forhold.

Vores konklusion er ikke modificeret vedrørende dette forhold.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet
Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet
Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen.

Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.

- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Aarhus, den 30. april 2019

ERNST & YOUNG
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 30 70 02 28

Ulrik Vangsø Ørts
Statsaut. revisor
mne42774

Årsregnskab 1. januar – 31. december

Resultatopgørelse

Note	t. kr.	2018	2017
	Bruttoomsætning	122.819	126.312
	Skattesagen	-163.513	163.513
3	**Nettoomsætning**	**-40.694**	**289.825**
15 ,4	Produktionsomkostninger	-22.373	-26.500
	Bruttoresultat	**-63.067**	**263.325**
15 ,4	Distributionsomkostninger	-43.439	-41.127
15 ,4	Administrationsomkostninger	-17.534	-15.118
	Resultat af primær drift	**-124.040**	**207.080**
	Andre driftsindtægter	4.385	2.335
	Andre driftsomkostninger	-3.422	-2.260
	Resultat før finansielle poster	**-123.077**	**207.155**
5	Finansielle indtægter	482	119
6	Finansielle omkostninger	-1.261	-677
	Resultat før skat	**-123.856**	**206.597**
7	Skat af årets resultat	0	0
7	Skattesagen	166.376	-124.625
	Årets resultat	**42.520**	**81.972**

Årsregnskab 1. januar – 31. december

Balance

Note	t. kr.	2018	2017
	AKTIVER		
	ANLÆGSAKTIVER		
8	**Immaterielle anlægsaktiver**		
	Software	4.550	3.693
	I alt	**4.550**	**3.693**
9	**Materielle anlægsaktiver**		
	Grunde og bygninger	98.683	100.240
	Spildevandsanlæg	1.327.671	1.285.290
	Vandtekniske anlæg	89.251	85.996
	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	6.763	5.090
	Materielle anlægsaktiver under udførelse	48.874	68.644
	I alt	**1.571.242**	**1.545.260**
10	**Finansielle anlægsaktiver**		
	Opkrævningsret tjenestemandspension	2.558	2.782
	Opkrævningsret klimatilpasningsprojekter	106.355	108.373
	Opkrævningsret udskudt skat	0	163.513
	I alt	**108.913**	**274.668**
	ANLÆGSAKTIVER I ALT	**1.684.705**	**1.823.621**
	OMSÆTNINGSAKTIVER		
	Varebeholdninger		
	Varebeholdninger	1.818	1.665
	I alt	1.818	1.665
	Tilgodehavender		
	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	15.879	6.654
	Tilgodehavende Skanderborg Kommune	809	4.402
	Tilgodehavende selskabsskat	3.224	0
	Andre tilgodehavender	5.297	2.364
11	Periodeafgrænsningsposter	211	349
	I alt	**25.420**	**13.769**
	Likvide beholdninger	**21.673**	**19.276**
	OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT	**48.911**	**34.710**
	AKTIVER I ALT	**1.733.616**	**1.858.330**

Årsregnskab 1. januar – 31. december

Balance

Note	t. kr.	2018	2017
	PASSIVER		
	EGENKAPITAL		
	Selskabskapital	20.000	20.000
	Overført resultat	1.537.379	1.494.859
	EGENKAPITAL I ALT	**1.557.379**	**1.514.859**
	HENSATTE FORPLIGTELSER		
12	Udskudt skat	0	163.513
14	Andre hensatte forpligtelser	83.842	104.502
	HENSATTE FORPLIGTELSER I ALT	**83.842**	**268.015**
	GÆLDSFORPLIGTELSER		
13	**Langfristede gældsforpligtelser**		
	KommuneKredit	42.196	44.497
	Gæld til Skanderborg Kommune, klimatilpasningsprojekter	24.230	12.146
	I alt	**66.426**	**56.643**
	Kortfristede gældsforpligtelser		
13	Kortfristet del af langfristede gældsforpligtelser	2.972	2.540
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	14.613	9.826
	Gæld til Skanderborg Kommune	0	1.382
	Skyldig selskabsskat	7.414	5.065
	Anden gæld	970	0
	I alt	**25.969**	**18.813**
	GÆLDSFORPLIGTELSER I ALT	**92.395**	**75.456**
	PASSIVER I ALT	**1.733.616**	**1.858.330**

1	Anvendt regnskabspraksis
2	Særlige poster
16	Kontraktlige forpligtelser og eventualposter m.v.
17	Eventualaktiver
18	Sikkerhedsstillelser
19	Nærtstående parter

Årsregnskab 1. januar – 31. december

Egenkapitalopgørelse

Note	t. kr.	Selskabskapital	Overført resultat	I alt
	Egenkapital 1. januar 2018	**20.000**	**1.494.859**	**1.514.859**
20	Overført, via resultatdisponering	0	42.520	42.520
	Egenkapital 31. december 2018	**20.000**	**1.537.379**	**1.557.379**

Virksomhedens aktiekapital har uændret været 20.000 t.kr. de seneste 5 år.

Pengestrømsopgørelse

Note	t. kr.	2018	2017
	Årets resultat	**42.520**	**81.972**
21	Reguleringer	29.571	-18.322
	Pengestrømme fra primær drift før ændring i driftskapital	**72.091**	**63.650**
22	Ændring i driftskapital	-3.687	-28.199
	Pengestrømme fra primær drift	**68.404**	**35.451**
	Renteindbetalinger m.v.	482	119
	Renteudbetalinger m.v.	-1.261	-677
	Betalt selskabsskat	-1.382	0
	Pengestrømme fra driftsaktivitet	**66.243**	**34.893**
	Køb af immaterielle anlægsaktiver	-2.681	-1.738
	Køb af materielle anlægsaktiver	-71.380	-84.063
	Pengestrømme til investeringsaktivitet	**-74.061**	**-85.801**
	Afdrag på langfristede gældsforpligtelser	-2.710	-1.620
	Låneprovenue ved optagelse af gæld	12.925	38.055
	Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	**10.215**	**36.435**
	Årets pengestrøm	2.397	-14.473
	Likvider 1. januar	19.276	33.749
	Likvider 31. december	**21.673**	**19.276**

Pengestrømsopgørelsen kan ikke direkte udledes af årsregnskabets øvrige bestanddele.

Noter

1. Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S for 2018 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for mellemstore klasse C-virksomheder.

Årsregnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Ændring i regnskabsmæssige skøn
Som følge af de begivenheder, som er beskrevet i note 2 om særlige poster, er der sket ændringer til regnskabsmæssige skøn for opgørelse af udskudt skat vedrørende anlægsaktiver samt den deraf af- ledte opkrævningsret.

Opkrævningsretten på 163.513 t.kr. er tilbageført i "nettoomsætning", mens udskudt skat på 163.513 t.kr. er tilbageført i "skat af årets resultat".

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning
Nettoomsætningen omfatter vand- og afledningsafgifter, fast afgift, tilslutningsbidrag, vejbidrag m.v.og indregnes i resultatopgørelsen i takt med levering.

Nettoomsætningen korrigeres med en eventuel over- eller underdækning samt regulering af opkrævningsretten vedrørende udskudt skat.

Overstiger de hos forbrugerne opkrævede beløb indtægtsrammen for levering af vand eller afledning af spildevand, indregnes forskellen i balancen som en gældsforpligtelse.

Er de hos forbrugerne opkrævede beløb lavere end den økonomiske ramme for levering af vand eller afledning af spildevand, indregnes forskellen som en underdækning, hvis forskellen forventes opkrævet.

Nettoomsætning måles til dagsværdien af det aftalte vederlag ekskl. moms og afgifter opkrævet på vegne af tredjepart. Alle former for afgivne rabatter indregnes i nettoomsætningen.

Produktionsomkostninger
Produktionsomkostninger indeholder alle omkostninger vedrørende forsyningens produktion af vand, rensning af spildevand, drift og vedligehold af indvindingsområder, pumpestationer og brønde m.v., SRO-anlæg, personaleomkostninger, afskrivninger på produktionsanlæg/pumpestationer/renseanlæg/ vandbehandling m.v., miljø, forskning og udvikling.

Distributionsomkostninger
Distributionsomkostninger omfatter alle omkostninger, som kan henføres til distribution af vand og spildevand. Under regnskabsposten hører endvidere reparation og vedligeholdelse af ledningsnet og målere, personaleomkostninger og afskrivninger på distributionsaktiver. Omkostninger ved aflæsning af forbrugsmålere betragtes som en distributionsomkostning.

Administrationsomkostninger
I administrationsomkostninger indregnes omkostninger, der er afholdt i året til ledelse og administra- tion af virksomheden, herunder omkostninger til administrativt personale, ledelsen, kontorlokaler og kontoromkostninger samt afskrivninger på aktiver, som benyttes i administrationen.

Andre driftsindtægter og -omkostninger
Andre driftsindtægter og -omkostninger indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedens hovedaktiviteter.

Afskrivninger
Af- og nedskrivninger omfatter afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Afskrivningsgrundlaget, der opgøres som kostprisen med fradrag af eventuel restværdi, afskrives lineært over den forventede brugstid, baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

Software	3 – 5 år
Bygninger	20 – 75 år
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	3 – 30 år
Netaktiver	60 – 75 år
Forsinkelsesbassiner	50 år
Pumpestationer	20 år
Maskiner	10 – 15 år
Specialudstyr, f.eks. laboratorieudstyr	5 – 10 år

Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under henholdsvis produktions-, distributions- og administrationsomkostninger. Anlæg under udførelse udgøres af anlæg, der på balancedagen endnu ikke er klar til at tage i brug. Anlæg under udførelse afskrives ikke.

Fortjeneste og tab ved afhændelse af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgspris med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under afskrivninger.

Grunde afskrives ikke.

Finansielle indtægter og omkostninger
Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Finansielle poster omfatter renteindtægter og -omkostninger.

Skat
Skat af årets resultat omfatter aktuel skat af årets forventede skattepligtige indkomst og årets regulering af udskudt skat. Årets skat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og i egenkapitalen med den del, som kan henføres til transaktioner indregnet i egenkapitalen.

Balancen

Immaterielle anlægsaktiver
Immaterielle anlægsaktiver udgøres primært af software. De immaterielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumuleret af- og nedskrivninger.

Materielle anlægsaktiver
Grunde er værdiansat til overtagelsesværdien, som var den offentlige ejendomsvurdering på daværende tidspunkt. Produktions- og distributionsanlæg måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger.

Afskrivningsgrundlaget er kostprisen med fradrag af eventuel forventet restværdi efter afsluttet brugstid.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Produktionsanlæg udgøres af indvindingsanlæg, boringer, rensningsanlæg, bassiner, tekniske anlæg, hovedledninger, pumpestationer, knuder og stikledninger m.v.

Distributionsanlæg udgøres af spildevandsledninger, pumpestationer knuder m.v.

Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets restværdi og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Afskrivningsperioden og restværdien fastsættes på anskaffelsestidspunktet og revurderes årligt. Overstiger restværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning.

Ved ændring i afskrivningsperioden eller restværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Finansielle anlægsaktiver
Lovbestemt opkrævningsret måles til kostpris eller en lavere nettorealisationsværdi.

Betalte selskabsskatter anses i henhold til indtægtsreguleringen for vandselskaber (bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber § 23 stk. 4 nr. 4 og 5) som en omkostning, der justerer selskabets økonomiske ramme og dermed kan tillægges vandselskabets takster krone for krone. Den udskudte skat svarer til en forventet skattebetaling på sigt og dermed til en opkrævningsret hos selskabets forbrugere på en tilsvarende størrelse.

Opkrævningsret overfor forbrugerne vedrørende tjenestemandspensioner måles til kostpris. Opkrævningsretten nedbringes i takt med opkrævninger hos forbrugerne korrigeret for årlige reguleringer af den opgjorte tjenestemandsforpligtelse.

Opkrævningsret overfor forbrugerne opstået som følge af at selskabet medfinansierer Skanderborg Kommunes klimatilpasningsprojekter indregnes og måles til kostpris. Opkrævningsretten nedbringes i takt med budgetterede opkrævninger hos forbrugerne.

Værdiforringelse af anlægsaktiver
Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle aktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettopengestrømme fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen og forventede nettopengestrømme ved salg af aktivet eller aktivgruppen efter endt brugstid.

Tidligere indregnede nedskrivninger tilbageføres, når begrundelsen for nedskrivningen ikke længere består.

Varebeholdninger
Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden. Er nettorealisationsværdien lavere end kostprisen, nedskrives til denne lavere værdi. Nettorealisationsværdien for varebeholdninger opgøres som salgssum med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der afholdes for at effektuere salget, og fastsættes under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

Tilgodehavender
Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris.

Virksomheden har som fortolkningsbidrag for nedskrivninger af finansielle tilgodehavender valgt IAS 39.

Der foretages nedskrivning til imødegåelse af tab, hvor der vurderes at være indtruffet en objektiv indikation på, at et tilgodehavende eller en portefølje af tilgodehavender er værdiforringet. Hvis der foreligger en objektiv indikation på, at et individuelt tilgodehavende er værdiforringet, foretages nedskrivning på individuelt niveau.

Tilgodehavender, hvor der ikke foreligger en objektiv indikation på værdiforringelse på individuelt niveau, vurderes på porteføljeniveau for objektiv indikation for værdiforringelse. Porteføljerne baseres primært på debitorernes hjemsted og kreditvurdering i overensstemmelse med virksomhedens risikostyringspolitik.
De objektive indikatorer, som anvendes for porteføljer, er fastsat baseret på historiske tabserfaringer.

Nedskrivninger opgøres som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af tilgodehavender og nutidsværdien af de forventede pengestrømme, herunder realisationsværdi af eventuelle modtagne sikkerhedsstillelser. Som diskonteringssats anvendes den effektive rente for det enkelte tilgodehavende eller portefølje.

Periodeafgrænsningsposter
Periodeafgrænsningsposter, indregnet under aktiver, omfatter forudbetalte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Hensatte forpligtelser
Hensatte forpligtelser indregnes, når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen vil medføre et forbrug af selskabets økonomiske ressourcer.

Hensatte forpligtelser indregnes, når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen vil medføre et forbrug af selskabets økonomiske ressourcer.

Hensatte forpligtelser opstået som følge af, at selskabet medfinansierer Skanderborg Kommunes klimatilpasningsprojekter indregnes og måles til kostpris. Betalingsforpligtelsen nedbringes i takt med budgetterede betalinger vedrørende klimatilpasningsprojekter. Der er tilsvarende indregnet en opkrævningsret hos forbrugerne vedrørende hensættelsen til medfinansiering af klimatilpasningsprojekterne.

Selskabsskat
Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt betalte acontoskatter.

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gældsmetode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter forskellige beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den af ledelsen planlagte anvendelse af aktivet, henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Udskudte skatteaktiver indregnes med den værdi, som de forventes at blive udnyttet med, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme jurisdiktion.

Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Gældsforpligtelser
Finansielle gældsforpligtelser indregnes ved låneoptagelse til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris, svarende til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, så forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden.

Øvrige gældsforpligtelser måles til nettorealisationsværdien.

Pengestrømsopgørelse
Pengestrømsopgørelsen viser virksomhedens pengestrømme for året fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvider samt virksomhedens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som årets resultat reguleret for ikke-kontante driftsposter, ændring i driftskapital og betalt selskabsskat.

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter betaling i forbindelse med køb og salg af virksomheder og aktiviteter samt køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle aktiver.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af virksomhedens selskabskapital og omkostninger forbundet hermed samt optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og betaling af udbytte til selskabsdeltagere. Likvider omfatter likvide beholdninger og kortfristet bankgæld samt kortfristede værdipapirer, som uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelige risici for værdiændringer.

Segmentoplysninger
Segmentoplysninger opgøres i henhold til vandforsyningsloven og lov om betalingsregler for spildevand, og omfatter resultatopgørelser for hvert af forsyningsområderne vand, spildevand, og tømningsordning.

De i hoved- og nøgletalsoversigten anførte nøgletal er beregnet således:

Overskudsgrad	$\frac{\text{Driftsresultat (EBIT) x 100}}{\text{Nettoomsætning}}$
Bruttomargin	$\frac{\text{Bruttoresultat x 100}}{\text{Nettoomsætning}}$
Soliditetsgrad	$\frac{\text{Egenkapital ultimo x 100}}{\text{Passiver i alt, ultimo}}$
Egenkapitalforrentning	$\frac{\text{Årets resultat efter skat x 100}}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

I beregningen af nøgletal for 2017 og 2018 indgår regulering af opkrævningsretten vedrørende udskudt skat.

Noter

2. Særlige poster

Højesteret har i domme af den 8. november 2018 i to pilotsager afgjort, at de myndighedsfastsatte standardpriser kan anvendes som de skattemæssige indgangsværdier på vandselskabers anlægsaktiver. Hermed blev Skattestyrelsens (tidligere SKAT) hidtidige praksis, hvor Skattestyrelsen har fastsat vandselskabers skattemæssige indgangsværdier på anlægsaktiver ud fra en tillempet DCF-model, underkendt.

Afgørelserne i Højesteret er det endelige punktum i et langstrakt forløb, hvor Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S og branchen har ført sager mod Skattestyrelsen i Landsskatteretten, Landsretten og Højesteret.

På baggrund af de klare og entydige domme i Højesteret mangler nu alene realitetsbehandling af selskabets skattemæssige indgangsværdier og historiske selvangivelser. Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S har kunnet opgøre selskabets skattemæssige konsekvenserne efter afgørelserne i Højesteret uden betydelig usikkerhed, selvom selskabets historiske selvangivelser endnu ikke er realitetsbehandlet af Skattestyrelsen.

I årsregnskabet for 2018 er skatten således opgjort med udgangspunkt i de myndighedsfastsatte standardpriser som skattemæssige indgangsværdier på selskabets anlægsaktiver.

Da der er stor forskel på de myndighedsfastsatte standardpriser og værdierne iht. Skattestyrelsen tillempede DCF-model, er de skattemæssige indgangsværdier øget betydeligt. Det har medført, at udskudt skat er reduceret, og at en eventuel tidligere betalt selskabsskat vil blive tilbagebetalt.

På baggrund heraf er den udskudte skat og den tilsvarende opkrævningsret, der blev indregnet i årsregnskabet for 2017, tilbageført. Posterne blev indregnet i årsregnskabet for 2017 på baggrund af bedste viden på dette tidspunkt, baseret på at Skattestyrelsen havde fået medhold i både Landsskatteretten og Landsretten.

Som følge af ovenstående indgår følgende særlige poster i resultatopgørelsen:

Tilbageførsel af udskudt skat og den tilsvarende opkrævningsret er ændrede regnskabsmæssige skøn, hvorfor tilbageførslerne er sket ved indregning i resultatopgørelsen. Opkrævningsretten på 163.513 t.kr. er tilbageført i "nettoomsætning", mens udskudt skat på 163.513 t.kr. er tilbageført i "skat af årets resultat".

Derudover er der indregnet et tilgodehavende på 3.224 t.kr., som er tidligere betalt selskabsskat inkl. renter, som vil blive tilbagebetalt.

t. kr.	2018	2017
Indtægter		
Indregning af opkrævningsret vedrørende udskudt skat på anlægsaktiver ved stiftelsen	-163.513	163.513
Tidligere betalt selskabsskat inkl. renter	3.224	0
I alt	**-160.289**	**163.513**
Omkostninger		
Indregning af udskudt skat vedrørende anlægsaktiver ved stiftelsen	163.513	-118.392
I alt	**163.513**	**-118.392**
Særlige poster indgår på følgende linjer i årsregnskabet		
Nettoomsætningen	-163.513	163.513
Finansielle indtægter	361	0
Skat af årets resultat	166.376	-118.392
Resultat af særlige poster, netto	**3.224**	**45.121**

Noter

3. Nettoomsætning

2018 t. kr.	Vand	Spildevand	Tømningsordning	Skattesagen	I alt
Omsætning vedrørende vand	18.772	0	0	0	18.772
Omsætning vedrørende spildevand	0	102.849	0	0	102.849
Tømningsordning	0	0	1.186	0	1.186
Over-/underdækning	0	0	11	0	11
Skattesagen	0	0	0	-163.513	-163.513
Nettoomsætning	**18.772**	**102.849**	**1.197**	**-163.513**	**-40.694**
Produktionsomkostninger	-3.673	-18.700	0	0	-22.373
Distributionsomkostninger	-3.059	-39.421	-959	0	-43.439
Administrationsomkostninger	-3.036	-14.261	-237	0	-17.534
Andre driftsindtægter	675	3.710	0	0	4.385
Andre driftsomkostninger	-420	-3.002	0	0	-3.422
Resultat før finansielle poster	**9.259**	**31.175**	**1**	**-163.513**	**-123.077**
Andre finansielle indtægter	57	424	1	0	482
Andre finansielle omkostninger	-219	-1.040	-2	0	-1.261
Resultat før skat	**9.098**	**30.559**	**0**	**-163.513**	**-123.856**

2017 t. kr.	Vand	Spildevand	Tømningsordning	Skattesagen	I alt
Omsætning vedrørende vand	14.492	0	0	0	14.492
Omsætning vedrørende spildevand	0	99.877	0	0	99.877
Tømningsordning	0	0	1.153	0	1.153
Over-/underdækning	0	10.875	-84	0	10.791
Skattesagen	0	0	0	163.513	163.513
Nettoomsætning	**14.492**	**110.752**	**1.069**	**163.513**	**289.825**
Produktionsomkostninger	-2.980	-23.520	0	0	-26.500
Distributionsomkostninger	-2.937	-37.322	-868	0	-41.127
Administrationsomkostninger	-3.127	-11.789	-202	0	-15.118
Andre driftsindtægter	0	365	2	0	367
Andre driftsomkostninger	-36	-256	0	0	-292
Resultat før finansielle poster	**5.412**	38.230	**0**	**0**	**207.155**
Andre finansielle indtægter	14	105	0	0	119
Andre finansielle omkostninger	-212	-465	0	0	-677
Resultat før skat	**5.214**	**37.870**	**0**	**163.513**	**206.597**

Noter

4. Afskrivning på immaterielle og materielle anlægsaktiver

t. kr.	2018	2017
Afskrivninger på immaterielle anlægsaktiver	1.824	1.223
Afskrivninger på materielle anlægsaktiver	43.250	40.612
I alt	**45.074**	**41.835**
Afskrivninger er indregnet i resultatopgørelsen i følgende poster:		
Produktionsomkostninger	8.099	7.225
Distributionsomkostninger	34.042	32.831
Administrationsomkostninger	2.933	1.779
I alt	**45.074**	**41.835**

5. Finansielle indtægter

t. kr.	2018	2017
Renteindtægter, SKAT	361	0
Andre finansielle indtægter	121	119
I alt	**482**	**119**

6. Finansielle omkostninger

t. kr.	2018	2017
Renteomkostninger, bank	229	124
Renteomkostninger, KommuneKredit	676	504
Renteomkostninger, Skanderborg Kommune vedrørende	222	0
Garantiprovision, Kommunekredit	80	0
Andre finansielle omkostninger	54	49
I alt	**1.261**	**677**

7. Skat af årets resultat

t. kr.	2018	2017
Beregnet skat af årets skattepligtige indkomst	0	1.382
Årets regulering af udskudt skat	0	5.762
Regulering af skat vedrørende tidligere år	-166.376	117.481
I alt	**-166.376**	**124.625**

Noter

8. Immaterielle anlægsaktiver

t. kr.	Software
Kostpris 1. januar 2018	6.168
Reklassifikation	1.909
Tilgang i årets løb	2.681
Kostpris 31. december 2018	**10.758**
Af- og nedskrivninger 1. januar 2018	2.475
Reklassifikation	1.909
Årets afskrivninger	1.824
Af- og nedskrivninger 31. december 2018	**6.208**
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2018	**4.550**

9. Materielle anlægsaktiver

t. kr.	Grunde og bygninger	Spilde-vands-anlæg	Vand-tekniske anlæg	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Materielle anlægsaktiver under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar 2018	120.963	1.526.092	103.256	11.611	68.644	1.830.566
Tilgang i årets løb	0	0	0	0	71.380	71.380
Afgang i årets løb	0	-2.835	0	0	0	-2.835
Overførsel fra andre poster	1.648	79.498	6.821	3.183	-91.150	0
Kostpris 31. december 2018	**122.611**	**1.602.755**	**110.077**	**14.794**	**48.874**	**1.899.111**
Af- og nedskrivninger 1. januar 2018	20.724	240.802	17.260	6.521	0	285.307
Årets afskrivninger	3.204	34.970	3.566	1.510	0	43.250
Årets af- og nedskriv. på afhændede aktiv	0	-688	0	0	0	-688
Af- og nedskrivninger 31. dec. 2018	**23.928**	**275.084**	**20.826**	**8.031**	**0**	**327.869**
Regnskabsmæssig værdi 31. dec. 2018	**98.683**	**1.327.671**	**89.251**	**6.763**	**48.874**	**1.571.242**

10. Finansielle anlægsaktiver

t. kr.	Opkrævnings-ret tjeneste-mandspension	Opkrævningsret klimatilpanings-projekter	Opkrævnings-ret udskudt skat	I alt
Kostpris 1. januar 2018	2.781	108.374	163.513	274.668
Tilgang i årets løb	-223	-2.019	-163.513	-165.755
Afgang i årets løb	**2.558**	**106.355**	**0**	**108.913**
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2018	**2.558**	**106.355**	**0**	**108.913**

Noter

11. Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter omfatter periodisering af omkostninger, der vedrører efterfølgende år.

12. Udskudt skat

t. kr.	2018	2017
Udskudt skat 1. januar	163.513	39.359
Årets udskudte skat	0	5.762
Regulering vedrørende tidligere år	-163.513	118.392
Udskudt skat 31. december	**0**	**163.513**

13. Langfristede gældsforpligtelser

t. kr.	Gæld i alt 31/12 2018	Afdrag næste år	Langfristet andel	Restgæld efter 5 år
KommuneKredit	44.327	2.131	42.196	33.346
Gæld til Skanderborg Kommune, klimatilpaningsprojekter	25.071	841	24.230	20.727
I alt	**69.398**	**2.972**	**66.426**	**54.073**

14. Andre hensatte forpligtelser

t. kr.	2018	2017
Saldo primo 1. januar	104.502	93.166
Årets hensættelse	0	11.851
Årets forbrug af hensættelser	-223	-235
Årets ubenyttede hensættelser, der er tilbageført	-7.512	-280
Reklassifikation til gældsforpligtelser	-12.925	0
Andre hensatte forpligtelser 31. december	**83.842**	**104.502**

Andre hensatte forpligtelser består af tjenestemandspensionsforpligtelser på 2.558 t.kr. (2017: 2.781 t.kr.) og gæld til Skanderborg Kommune vedrørende klimatilpasningsprojekter på 81.284 t.kr. (2017: 95.818 t.kr.).

Noter

15. Personaleomkostninger

t. kr.	2018	2017
Lønninger	22.511	22.071
Pensioner	2.214	2.107
Andre omkostninger til social sikring	540	496
I alt	**25.265**	**24.674**
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	**49**	**48**

Vederlag til selskabets ledelse udgør samlet 1.554 tkr. (2017: 1.237 tkr.).
Vederlag til direktion og bestyrelse er oplyst samlet under henvisning til Årsregnskabslovens § 98b, stk. 3.

16. Kontraktlige forpligtelser og eventualposter m.v.

Andre eventualforpligtelser
Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S' eventualforpligtelser omfatter de for branchen sædvanlige miljøforpligtelser. Herudover er selskabet i gang med afklaring af aftaler om konkrete byggemodninger fra før selskabets stiftelse, herunder videreførelsen af udstykningerne samt afklaring af økonomiske forhold i relation hertil.

17. Eventualaktiver

Selskabet har pr. 31. december 2018 en samlet underdækning på 7,0 mio. kr.

Det er endnu ikke besluttet i hvilket omfang, selskabet vil gøre brug af denne opkrævningsret, hvorfor nettobeløbet ikke er aktiveret i balancen.

Selskabet har pr. 31. december 2018 et udskudt skatteaktiv på 206 mio. kr., der ikke er indregnet i balancen.

18. Sikkerhedsstillelser

Virksomheden har ikke stillet pant eller anden sikkerhed i aktiver pr. 31. december 2018.

Noter

19. Nærtstående parter

Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S' nærtstående parter omfatter følgende:

Bestemmende indflydelse

Nærtstående part	Bopæl/Hjemsted	Grundlag for bestemmende indflydelse
Skanderborg Kommune	Skanderborg Fælled, 8660 Skanderborg	Kapitalbesiddelse

Transaktioner med nærtstående parter.

Transaktioner med nærtstående parter er foregået på markedsvilkår.

20. Resultatdisponering

t. kr.	2018	2017
Forslag til resultatdisponering		
Overført resultat	42.520	81.972
I alt	**42.520**	**81.972**

22. Reguleringer

t. kr.	2018	2017
Af- og nedskrivninger	45.074	41.834
Renteindtægter	-482	-119
Tab ved afhændelse af anlægsaktiver	2.147	1.883
Renteomkostninger	1.261	677
Afvikling overdækning	-11	-10.875
Ændring i udskudt skat	-163.513	124.154
Ændring i andre hensatte forpligtelser	-20.660	11.336
Ændring til opkrævningsret	165.755	-187.685
Skat af årets resultat	0	473
I alt	**29.571**	**-18.322**

23. Ændring i driftskapital

t. kr.	2018	2017
Ændring i varebeholdninger	-153	201
Ændring i tilgodehavender	-11.640	869
Ændring i leverandørgæld m.v.	8.106	-29.269
I alt	**-3.687**	**-28.199**

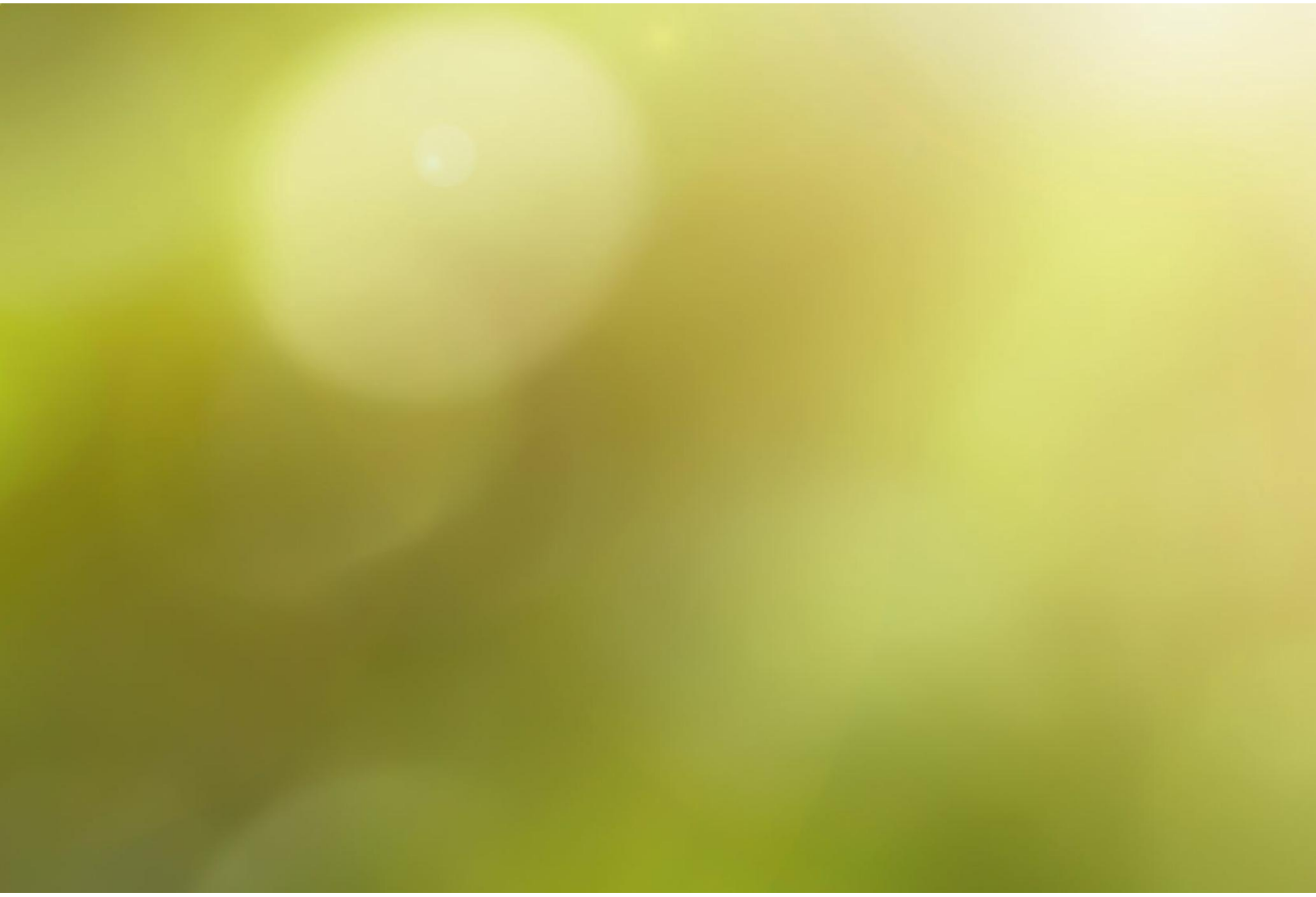

skanderborg
forsyningsvirksomhed a/s

Døjsøvej 1, DK-8660 Skanderborg
Tlf.: +45 87 93 93 93
www.skanderborgforsyning.dk
CVR-nr. 32 66 69 06